

NEKONČNOST

ISSN 1854-5262

št. 3 / september 2006

GLASILO
DRUŠTVA
LJUBITELJEV
ZNANSTVENE
FANTASTIKE
IN FANTAZIJE
PRIZMA

Novičke

Konfuzija 2007

Če gre vse po sreči, se bodo v aprilu 2007 zgodili dnevi znanstvene fantastike na Obali. Predavanja, projekcije, delavnice, razstave in še kaj. Do konca leta je program odprt za spremembe, zato ste vsi zainteresirani vabljeni k sodelovanju s tvornimi pripombami, idejami in nasveti.

Osnovne informacije so na spletni strani
<http://www.deaho.org/konfuzija>
 organizatorji pa so dosegljivi na naslovu:
konfuzija@deaho.org

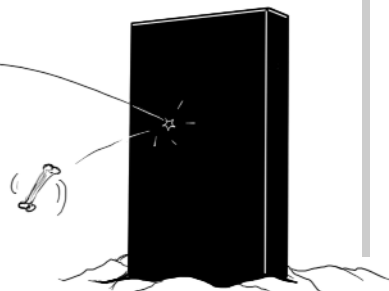
Društvena striparna in čitalnica Stripoholik

Društvo ljubiteljev stripa Stripoholik je v Ljubljani pred kratkim odprlo novo striparnico in čitalnico Stripoholik, ki služi kot prostor, kjer se ljubitelji stripa lahko družijo, izmenjujejo, berejo, prodajajo in kupujejo stripe. Prostor služi tudi za društvene namene, kot so sestanki, vpis in svetovanje članom in ostalim, širitev informacij v zvezi s stripi ... Želja in namen društva je promoviranje stripa v Sloveniji, zato se trudijo omogočiti dostop do le-teh. S pomočjo članov in simpatizerjev društva v striparni Stripoholik ponudba narašča iz dneva v dan. Pomembno je poudariti, da si stripe lahko tudi samo izposodite in ob kavici preberete v sosednjem lokalu.

Društvena striparna in čitalnica Stripoholik se nahaja pod bivšo poslovno stavbo Metalke, na Dalmatinovi ulici (Ajdovščina 4 – podhod Ajdovščina).

Tedenski urnik (delovni čas) lahko izveste na prvem slovenskem stripovskem forumu: <http://forum.striparna.com>

Stripoholik je v svojem prostoru tudi Prizmi prijateljsko odstopil polico ali dve, s katere si lahko Prizmovci sposodijo katero izmed (več kot) 80-ih ZF / fantasy / horror publikacij, ki jih premore Prizmna knjižnica.

Kazalo

Novičke	2
Uvodnik	3
Članka	4
Recenzije	10
Članek	22
Zgodbe	25

Kolofon

Neskončnost, glasilo Društva ljubiteljev znanstvene fantastike in fantazije Prizma
 ISSN 1854-5262

številka 3, september 2006
 brezplačni (promotivni) izvod
 izhaja četletno
 naklada: 300 izvodov

glavni in odgovorni urednik:
Tanja Cvitko,
 lektor besedil: *Dag Kleva*
 grafično oblikovanje,
 prelom, stripi:
Peter Dobaj,
 ilustracija na naslovnici:
Tanja Semion

Neskončnost - kontakt:
neskoncnost@prizma.si
 Prizma na spletu - forum:
forum.prizma.si

Avtorske pravice vseh
 prispevkov pripadajo
 avtorjem samim.

Uvodniško besedičenje

Dragi bralci!

V pričujoči številki Neskončnosti lahko preberete besedila štirinajstih različnih avtorjev, ki se večinoma navezujejo na vesoljsko opero, vendar imamo "cukre" tudi za ljubitelje drugih žanrov. Z velikim veseljem objavljamo grozljivo zgodbico nadebudnega mladega hrvaškega avtorja, katerega prijatelji niso verjeli, da bo zares objavljen v Sloveniji. Ha!

Znanstvena fantastika je ogromno, mišičasto in rogato bitje, z gomilo bodičastih anten in čutnih rožičkov na glavi. Ima mlajšo sestro, nežno bitjece z rdečimi ustnicami in pridihom zvezdnega prahu v laseh. Njeno ime je Vesoljska Opera.

Tako je Brian Aldiss opisal vesoljsko opero (za upodobitev njegovih besed na naslovnici je izjemno poskrbela naša ilustratorka), društvo Prizma pa je 31. julija v Kulturnem inkubatorju (Maribor) pripravilo Dan vesoljske opere, kjer smo z referati in projekcijami predstavili ta (pod)žanr znanstvene fantastike. Z Inkubatorjem pogosto sodelujemo, v času, ko tole pišem, pripravljamo počastitev 40. obletnice prvega predvajanja Zvezdnih stez. Poleg Prizminih projektov se v Inkubatorju odvijajo različne delavnice (npr. Warhammer), projekcije, predstavitve literatov ... vljudno vabljeni!

Prejšnjo, drugo številko Neskončnosti v .pdf formatu lahko poleg Prizminega foruma (<http://forum.prizma.si>) najdete tudi kot priložo "(na)tlačenkam" septembrske številke revije Joker, za kar se uredništvu najlepše zahvaljujemo.

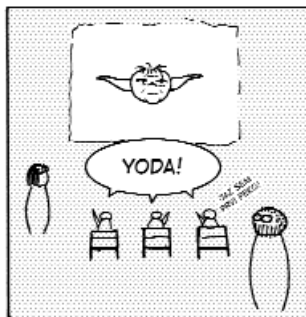
Naslednja Neskončnost izide decembra 2006 in bo večinoma posvečena slovenskim ustvarjalcem.

Vrzite oko na forum, obiščite naše predstavitve ali srečanja, komentirajte, kaj ste dobrega prebrali, gledali ali se igrali.

Lepo jesen vam želim.

Tanja Cvitko

Maribor, 12. september 2006

KAJ JE SPACE OPERA

piše IGOR CETINA

Vse kaže, da je bil izraz sam prvič uporabljen začetek leta 1941. To je še vedno čas, ko Ameriko in svet, kot glavno sredstvo domače zabave, obvladuje radio in razumljivo se je programska shema kmalu prilagodila okusu poslušalcev in sponzorjev.

Del tega so bile tudi serije, namenjene primarno gospodinjam. Pri teh so plitke vsebine ... oslepel-ga-je-amnezični-polbrat-ki-je-v-krempljih-njegove-bivše-žene ... scenaristi vlekli v neskončnost. Najdlje trajajoča med njimi – *Guiding Light* – je svojo pot začela prav na radiu, bo tako letos septembra dočkala že 15.000 del!

Da bi bil kliše gospodinje popoln, so bili njihovi glavni sponzorji pogosto proizvajalci čistil, zaradi česa se jih je kmalu prijel izraz *soap opera*, ki je kmalu postal oznaka za tovrstne serije. Seveda ne za vse. Celi vrsti formulističnih *westernov*, ki so ustvarjali romantični mit divjega zahoda so tako kmalu rekli *horse opere*, čeprav se izraz v *westernih* nikoli zares ni uveljavil, vsaj ne do te mere, kot se je izraz *space opera*.

Januarja 1941 Willson 'Bob' Tucker v fanzinu *Le Zombie*, ki ga je izdajal med leti 1938/75 zapiše:

"V teh dneh vročičnega kovanja fraz vam ponujamo eno še mi. *Western* imenujejo *horse opera*, jutranjim vabam za solze gospodinj pravijo *soap opera*. Za pisunsko,

zlajnano, zloglasno, izčrpano zgodbo o vesoljskih ladjah ali pa reševanju sveta, pa ponujamo *space opero*."

Za Tuckerja je bil *space opera* preprosto izraz za slabo ZF. Ne moremo natanko vedeti, ali je tudi on meril na ZF, ki je našla svojo pot do radia, recimo Buck Rogersa, ki je sicer svojo kariero začel že davnega l. 1928 na straneh Gernsbackovih *Amazing Stories* in se je najbolj proslavil v stripu, ali na preobilje pulpovske ZF, ki bi jo zlahka, s spremembo scenografije, preoblekli v *western*. Nedvomno pa je, da je *space opera* hitro postal slabšalni izraz.

Negativni prizvok obdrži tudi v petdesetih. Generacija piscev, ki je odraščala ob pulpih, je bila sedaj postavljena pred nove izzive. Obdobja revij je bilo konec in ZF se je selila v knjige. Če se je v preobilju revij našlo mesto za vse vrste zgodb, pa so bile založbe previdnejše ter so izdajale le dela, s katerimi so si zagotovila prodajo – dobra dela, ali dela znanih piscev. V takem svetu je bilo le malo mesta za tisto najslabšo ZF, nad katero se je jezil Tucker. Manjkalo pa je tudi prostora za neaktualno ZF. Sicer je res tudi marsikatero od del uveljavljenih avtorjev vsebovalo, recimo ji, epsko razsežnost, vendar pa so fani vesoljskih pustolovščin (*space romances*), kakršna je recimo serija *Skylark of Space E.E.* 'Doc' Smitha s propadom pulpov le težko prišli na svoj račun.

Eno od zavetišč, ki jih v teh časih najde ZF, je založba ACE, kjer je urednik, bivši Futurijanec

Donald A. Wollheim pričel z izdajanjem t.i. *Ace Doubles*. Tu najdejo objavo številni uveljavljeni, pa tudi novi avtorji. Kaj mogoče je ta preskok pripomogel k temu, da se pomen izraza *space opera* iz nekakega vesoljskega 'ščiša' pričel premikati v sentimentalnost nerodne, staromodne znanstvene fantastike pulpov in že v drugi polovici petdesetih so nekateri pričeli izraz *space opera* uporabljati v povezavi s Smithovimi deli.

Šestdeseta in sedemdeseta so tako razumevanje izraza še bolj utrdila. V tem času je bila glavna smernica ZF t.i. *new wave*. To, do neke mere ga lahko označimo že kar za gibanje, se je razvilo okrog Michaela Moorcocka in revije, ki ji je urednikoval – *New Worlds*. Novi val je zahteval, da se ZF preneha osredotočati na klasično temo – vesolje oz. *outer space*, temveč poudari subjektivno vesolje človeka t.i. *inner space*. S tem pa niso zanikali le tradicionalnih idiomov, temveč tudi klasično ameriško pulpovsko populistično ZF in zahtevali, da se izboljša kvaliteta pisanja ZF in da ta postane bolj književna. Večino starejše ZF so označevali za slabo in jo zavračali ter jo tlačili pod negativno oznako *space opere* in redki teksti napisani v tem stilu so navadno služili v posmeh ali pa le za prepovedane užitke. Zamisli britanskega novega vala so tudi v ZDA najprej pozele veliko odobravanje in v grobem postale smernice, ki jih je prevzela tudi generacija mladih piscev, običajno imenovana ameriški novi val. Vendar pa je številne bralce hitro pričela odbijati britanska 'izumetničenost'. Aktivno pa mu je nasprotoval tudi Lester Del Ray, sam pulpovski avtor, dolgoletni urednik pri *Ballantine Books* in kasneje tudi sam založnik. Lester se je zavzemal za neliterarno, včasih celo anti-literarno ZF, ki bi služila razvedrilu. Sprejel je oznako *space opere*, s katero je določeno vrsto ZF za-

znamoval novi val in jo tako v recenzijah kot pri trženju uporabljal pohvalno.

Dejansko pa je izraz dobil relativno pozitiven naboj šele konec sedemdesetih, natančneje s filmom *Vojna zvezd* (1977). Velik uspeh filma in po njem napisane knjige je to obliko ZF naredil najbolj prepoznavno in, jasno, najbolje prodajano. *Vojna zvezd* pa se je v marsičem naslanjala na epske pustolovščine pulpov, *space opere*, ki jih je John J. Pierce opisal takole:

"*Space opera* je vesolje planetov, na katerih žive ne le ljudje, kakršni smo mi, temveč tudi številne tuje vrste – prijateljske ali sovražne, od razmeroma humanoidnih, do tako bizarnih, da jih je dejansko nemogoče opisati. *Space opera* so *interialess*-ni pogoni ali kak drug nadsvetlobni način potovanja, potreben, da se ti planeti povežejo. *Space opera* je titanski spopad, v katerega so vpletene ogromne flote medzvezdskih bojnih ladij, oboroženih z ogromnimi uničujočimi žarki in oklepljene z enakimi velikanskimi silničnimi polji. Uničeni so lahko celi svetovi, ali vsaj soočeni z uničenjem. Usoda vrste ali civilizacije same visi na nitki. Običajni ljudje se dokopljejo do skoraj božanskih moči stvarjenja in uničenja, na odru vesolja se odigra drama Dobrega in Zla."

Na velik tržni uspeh neke zvrsti pa je v osemdesetih vplival tudi že skoraj cinični pragmatizem, ki je postal del zasebnega in javnega življenja. Tudi propad novega vala, kot poskusa ponovne osmislitve ZF, je pripomogel k temu, da so se številni avtorji na oddaljenih planetih povrnili k preizkušenim formulam. Glede na veliko število avtorjev pa so bile neizogibne spremembe. Originalnost zamisli, ki se v ZF najbolj ceni, in, jasno, pritiski urednikov po večjih zaslužkih,

so silili avtorje, da so širili meje in kmalu so se pod krovnim izrazom *space opere* uvrščale številne druge skupine tekstov - planetarne pustolovščine, kakršna je npr. začetna trilogija serije *Dune* (*Dune* ('65), *Dune Messiah* ('69) in *Children of Dune* ('76)) Franka Herberta, t.i. trda ZF npr. knjige *Ringworld* ('70) vesolja Larryja Nivena, militaristično obarvane serije, kot je npr. *Childe oz. Dorsai* cikel Gordona R. Dicksona in Vorkosigan saga Louis McMaster Bujoldove ... *Space opera* pa je postala tudi najbolj pogost izraz med britanskimi ZF avtorji. V to razširjeno pojmovanje je padel tudi M. Moorcock, zares pa se je britanska *space opera* razcvetela v Iainom M. Banksom.

Banks je svojo literarno pot pričel v mainstream literaturi, leta 1987 je izdal *Consider Phlebas*, prvo iz ciklusa knjig o vesoljski človeško-robotski (če malce poenostavimo) civilizaciji. Kmalu je postal eden najbolj prodajanih žanrskih piscev v Britaniji in spodbudil celo vrsto drugih piscev, da so pričeli pisati na podoben način. Ta pojav nekateri imenujejo *new space opera*, temačnejši, bolj pod vplivom *cyberpunka* in 'realnejšega' razvoja tehnologije naj bi predstavljal novo smernico v *space operi*.

Neprestano iskanje novih zamisli v znanstveni fantastiki onemogoča jasno definiranje skupin tekstov znotraj samega žanra. To vse prepogosto pripelje do drobljenja in neskončnega predalčkanja na podvrsti in podžanre, kakršne sem recimo omenjal prej, navadno že kar na podlagi enega samega dela. In tako smo, za konec, postavljeni pred vprašanje – Kaj je *Space opera* danes?

Ali je to precej omejena skupina tekstov oz. podžanr, kakršnega opisuje Pierce: titanski spopad Dobrega in Zla v katerem zatrepeta kozmos? Ali je to dejansko oblika, stil pisanja, nabor izraznih prijemov, lasten le znanstveni fantastiki, s katerim dejanski 'podžanri' izrazijo širino in epski element zgodbe?

Edini odgovor, ki ga je trenutno mogoče podati, je: oboje. In zgodba se bo znotraj nedorečenosti znanstvene fantastike zagotovo še nadaljevala.

Česa drugega pa od *space opere* tudi ne bi mogli pričakovati!

MOŽ, KI JE PADEL NA ZEMLJO

David Bowie ali Ziggy Stardust

piše GREGOR VUGA

MNOGI OBRAZI DAVIDA BOWIEJA

Leta 1967, pri dvajsetih letih, je David Robert Jones izdal album *David Bowie* in s tem tudi uradno prevzel ta umetniški psevdonim ter ga obdržal do danes. Lahko bi rekli, da je bila to prva izmed mnogih preobrazb, ki so sledile. V svoji dolgoletni karieri si je namreč zaslužil naziv kameleon, saj je pogosto in včasih nepredvidljivo spreminjal ne le glasbeni stil in žanre, pač pa predvsem videz. Kratki lasje, levja griva, dolgi lasje, brada, gladko obrit, konzervativna elegantna oblačila, ekstravaganтни in divji glamurozni kostumi ... Med vsemi temi mutacijami je bilo tudi nekaj takih, ki so ustvarile skoraj otipljive like, oziroma alter ege. Med njimi so nekateri zanimivi tudi za naše področje, saj je le malo izvajalcev popularne glasbe, ki bi bili tako povezani z znanstveno fantastiko, fantazijo in podobnimi tematikami.

JARRETH

Pričnimo na koncu, leta 1986 je Bowie nastopil v filmu *Labyrinth* kot kralj goblinov (mitološki pa tudi fantazijski puristi se bodo verjetno obregnili ob dejstvo, da je primernejši izraz za bitja v filmu *fey*) in za marsikoga je bil to prvi stik s pevcem, če ne že začetek ljubiteljskega odnosa. To je bil tudi edini jasni stik s fantazijsko tematiko.

MAJOR TOM

Prvo splošno znano Bowiejevo spogledovanje z znanstvenofantastično, natančneje vesoljsko tematiko je bil singl *Space Oddity*, izdan dve leti po albumu. Singl ni bil prelomen le glasbeno,

Bowieja je tudi prvič zares izpostavil širši publiki, poleg tega se je na njem pojavil lik imenovan *Major Tom* in njegova zgodba. Z njim je Bowie ustvaril skoraj arhetipski lik - gre za astronavta, ki izgubi ali namerno prekine stik z Zemljo in ostane izgubljen v vesolju. Zgodbo so navdihnili takratni pristanki na Luni ter Kubrickov film *Odiseja 2001* in je bila opisana kot vesoljska melodrama. K Tomu se je njegov resnični jaz vnil leta 1980 z albumom *Scary Monsters*, natančneje s pesmijo *Ashes to Ashes*, v kateri se lik spet oglasi Zemlji - s tem je bila zaključena njegova odisejada (*Space Oddity* namerno zveni podobno kot *Space Oddisey*) in le-ta je postala metafora za Davidovo odvisnost od heroina v vmesnih letih. Daljnosežni vpliv stvaritve takšnega lika je opazen, če samo preletimo njegovo pojavljanje v popularni kulturi: omenjan je bil v glasbi in televizijskih nadaljevankah, nemški tehno glasbenik Peter Schilling ga je uporabil v pesmi *Major Tom (I'm Coming Home)*, čeprav to povezavo zanika, nadalje je izvajalec K.I.A. posnel pesem z naslovom *Mrs. Major Tom*. Zgodba naj bi navdihnila tudi nastanek pesmi *Rocket Man*, ki sta jo napisala Elton John in Bernie Taupin ter je v izvedbi Williama Shatnerja doživela kulturni status.

Znanstvenofantastične in vesoljske tematike se je dotaknil še v drugih pesmih, recimo *Hello Spaceboy* (v duetu s *Pet Shop Boys*), zelo verjetno navdihnjeni pri *Starchildu* iz Clarkove in Kubrickove *Odiseje*, ter *Life on Mars?* ki sicer govori o filmih.

THOMAS JEROME NEWTON

Leta 1976 je Bowie odigral glavno vlogo v filmu *Mož, ki je padel na Zemljo*, po knjižni predlogi iz leta 1963. V njem igra nezemljana, ki si nadene ime Thomas Jerome Newton in človeško podobo. Newton pride na naš planet z namenom, da bi zgradil vesoljsko ladjo, s katero bi na svoj domači planet pripeljal vodo z Zemlje, saj tam vlada strašno pomanjkanje le-te. Na koncu je njegova identiteta razkinkana, podvržen je vladnim testom, njegova naloga pa katastrofalno propade. Duševno zlomljen posname ploščo s sporočili rodnemu planetu, v upanju da se bo vrtela na radiu, in sčasoma po radijskih valovih dosegla dom. Kljub ne ravno pozitivnim ocenam in ne najboljšemu sprejemu občinstva, je film ljudem ostal v spominu predvsem zaradi Bowieja, saj ta brez maske v filmu izgleda bolj nezemeljsko kot marsikateri umetni hollywoodski vesoljček. Njegove ostre poteze, raznobarvne oči (kot posledica nezgode v otroštvu je Davidovo levo oko rjavkasto in desno blede modrikasto) ter gladka, na izgled skoraj gumijasta koža, so njegov obraz spremenile v zaščitni znak. Nekateri so šli celo tako daleč, da so ga imeli za resničnega nezemljana. Zgodba iz filma, tako po lastnostih lika kot zaradi nezemljana, ki posname ploščo, ima zanimive paralele z drugim Bowiejevim likom, ki mu je posvečen naslednji odstavek, vendar vpliv ni bil nikoli potrjen preko nobenih povezav.

ZIGGY STARDUST

Najbolj vplivno Bowieovo delo je nedvomno album s polnim imenom *The Rise and Fall of Ziggy Stardust and the Spiders from Mars*. S tem konceptualnim albumom je Bowie začrtal nove glasbene smernice tako zvočno kot v sami podobi zvezdnikov in drugače. Album je izšel leta 1972 (štiri leta pred nastopom v filmu) in postal temelj *glam-rock* obdobja, ki je svoj vrhunec doživelo v Veliki Britaniji med letoma 1971 in 1973. Konceptni album pripoveduje zgodbo o Ziggyju Stardustu, nezemljanu, ki pride na Zemljo z mesijanskim poslanstvom. Zgodba je dokaj okvirna in ni v celoti izražena v besedilih, pač pa ta nanjo bolj namigujejo. Prva pesem, z naslovom *Five Years*, napove konec sveta oziroma Zemlje in paniko, ki sledi temu spoznanju – naslovnih pet let je obdobje, ki loči človeštvo od uničenja. Naslednja besedila pripovedujejo o prihodu rockovskega mesije, ki naj bi odrešil ljudi ne le pred koncem, pač pa pred banalnostjo in vsakdanjim življenjem, tako da gre morda le za metaforično uničenje. Nadalje recimo pesem *Soul Love* opisuje različne oblike ljubezni, med njimi *soul love*, ki naj bi bila najvišja oblika le-te in naj bi jo Ziggy raznašal. Za razliko od nekaterih drugih konceptualnih albumov je vse precej indirektno, saj ni nikjer v besedilih nedvoumno izraženo od kod točno je Ziggy sploh prišel in kako, nobenega pristanka vesoljske ladje ali česa podobnega ni moč najti. Edina izrecno znanstvenofantastična beseda, ki se pojavi, je *ray gun*. Iskanje vplivov je pri vsakem delu težavno, pri tem albumu pa skoraj nemogoče; nikakor ni moč najti neovrgljivih dokazov, kje in kako se je Bowie navdihal za zgodbo, vsekakor pa je bil konec šestdesetih in začetek sedemdesetih čas, ko so bili poleti na Luno in človeški poleti v vesolje veliko bolj aktualni kot danes; čas ko je

znanstvena fantastika postajala vsakdanjik tudi na televizijskih zaslonih s serijami *Star Trek* in *Doctor Who*.

Imamo pa zato več dejstev o nastanku samega lika. Ime je nastalo kot kombinacija imena Ziggy, ki ga je Bowie prebral na izvesku nekega krojača, kot možna vira pa se omenja tudi njegova prijateljca Iggya Popa in manekenko Twiggy. "Primek" Stardust je prišel od *country* pevca Normana Carla Odoma, ki je nastopal pod odrskim imenom *The Legendary Stardust Cowboy*. Glede videza se je Bowie navdihoval povsod po malem, velik vpliv nanj je imel film *The Clockwork Orange*, v katerem glavni lik nosi maskaro na enem očesu. Bowie se je odločil, da bo ličenje speljal do konca in še pod drugimi vplivi ustvaril androgin, požensčen, oziroma brezspolni stil, ki je bil za tiste čase zelo odklonski – njegove privržence so negativno označevali za homoseksualne, kar ne bi bilo neobičajno tudi danes. K temu je pripomogel še Bowie sam, ki je nameroma širil mešane govornice o svoji resnični seksualni usmerjenosti. Njegove ekstravagantne obleke, ki jih je najprej sam kombiniral iz tistega, kar je našel v trgovinah, nato pa za prave kostume najel različne oblikovalce, imajo še danes vpliv na modo in nekatere njene smernice. Tako je recimo vpeljal visoke "platformske" podplate.

Sama zgodba o vzponu in propadu glasbene zvezde se je napajala pri Vinceu Taylorju, "francoskemu Elvisu", ki je po obdobju neizmerno slave nekega dne odpustil svojo spremljevalno skupino, prišel na oder v beli tuniki in se razglasil za božjega sina. Ta podoba zvezdnika, ki se zruši pod lastno slavo, je bila glavni vpliv za Ziggyja in njegovo zgodbo, sprožilec pa je bila Bowiejeva želja, da napiše gledališko, teatralno delo, kar mu ni uspelo. Svojo željo je prelil v konceptualni album z zgodbo v slogu albuma *Tommy* skupine

The Who. Izkušnja z "lažnim Loujem Reedom" pa je vse to zavezala v končni paket. Bowie se je namreč po enem izmed koncertov *Velvet Underground* v zaodrju pogovarjal s pevcem, prepričan da je le-ta resnično Lou Reed. Šele veliko kasneje je od prijatelja izvedel, da se je pravzaprav pogovarjal z Dougom Yulejem, saj je Reed pred tem zapustil skupino. Takrat je spoznal, da pravzaprav ni pomembno, s kom se je pogovarjal, da je lahko izmišljena oseba ravno tako resnična kot katerakoli druga. Vse te izkušnje, stili in vplivi so se izoblikovali v alter ego Ziggyja Stardusta, morda prvo pravo glasbeno vlogo v zgodovini. Skupaj s skupino, ki jo je poimenoval *The Spiders from Mars*, se je Bowie odpravil na turnejo in zabrisoval meje med resničnim in fiktivnim, toda situacija se je zasukala v nasprotno smer. Mnogi fani so ga začeli resnično prepričevati, da je nekakšen mesija, in niti sam ni bil več prepričan kdo in kaj je; po njegovih besedah je resnični David Bowie "odletel skozi okno" in začel je resno dvomiti o svojem mentalnem zdravju. "Tudi padel sem zanj. [...] Postal sem Ziggy Stardust. [...] Brezupno sem se izgubil v fantaziji."

Dolgoročni vpliv tega albuma je viden še danes. Ne le da je spremenil sam zvok rock glasbe, mnogi albumi in glasbeniki so se zgledovali po njem. Celo Marc Bolan je s svojimi *T-Rex*, kot parodijo in nekakšen poklon svojemu kolegu, posnel album z naslovom *Zinc Alloy and the Hidden Riders Of Tomorrow*. Celo japonska psihadelična skupina *Acid Mother's Temple* je posnela album z naslovom *Acid Mother's Temple & The Magical Power from Mars*, na katerem najdemo komade z naslovi kot je *Ziggy Sitar Dust Raga*. Na prvi pogled najbolj presenetljiv, pri podrobnejšem pregledu pa sploh ne, je vpliv albuma in Bowieja nasploh na Marylina Mansona. Ta je na konceptualnem albumu *Antichrist*

Superstar napisal zgodbo o vzponu in padcu mesijanskega lika, precej podobno Ziggyjevi, na albumu *Mechanical Animals* pa je ustvaril alter ego androginega videza in obleke, ki zelo spominja na Ziggyev lik. Ta alter ego je "nastopal" pod imenom *Omega and The Mechanical Animals*. Paralele so več kot očitne, da dvobarvnih očesnih leč niti ne omenjamo.

Bowiejevo delo bi težko imeli za pravo *space opero*, saj ne izpolnjuje njenih definicij, vendar so v vseh žanrih meje nejasne in zabrisane, tako da

se s tem ne moremo pretirano obremenjevati. Glavni nosilec žanra znanstvene fantastike je fabula, ki bolje sodi v druge medije, poglavito v literaturo in film, glasba pa pri njenem posredovanju ni najbolj posrečena; lahko pa brez dvomov trdimo, da gre ne le za enega najpomembnejših dosežkov v zgodovini moderne popularne glasbe, pač pa tudi glavni znanstvenofantastični album kakega popularnega izvajalca.

~ * ~

R E C E N Z I J E

Anime **Cowboy Bebop**

piše Branka Resnik

V letu 2071 se na veliko potuje po vesolju, a ne rabiš potovati daleč in pot ne traja tako dolgo, da bi se moral slučajno kaj postarati. Brilljantni znanstveniki so izumili posebna vrata, skozi katera preskakuješ s planeta na planet, natančneje v orbito planeta, kar je s seboj prineslo tragične posledice. Ampak pustimo to ob strani.

Anime, ki je nastal leta 1998, nas popelje v prihodnost in hkrati v preteklost. Kot že prej napisano, ljudje so osvojili vesolje, si podredili neprijazna ozemlja, jih umetno ozelenili, za seboj pa pustili opustošeno Zemljo in reveže, ki si želijo pobegniti iz umazanije, revščine in kriminala. S seboj pa seveda niso pozabili vzeti nasilja, preračunljivosti in vsega slabega. In tako srečamo

našega junaka, no, kar nekaj jih je. Začnimo s seksi, lahkotnim kavbojem Spikeom, suhim dolginom, z rokami v žepu, s cigareto v ustih in ciničnim nasmeškom na obrazu. Po vesolju se prevaža z ladjo *Bebop* in za denar lovi hudobneže, je pač lovec na glave. V preteklosti je bil vpleten v mafijske posle in to ga spremlja povsod, če ne toliko v 26-delni seriji, pa toliko bolj v filmu, ki je bil posnet leta 2001 – *Cowboy Bebop: Knockin' on Heaven's Door*, ki junake prikaže bolj podrobno, čustveno in kompleksno. Spike je zelo preudaren, v težavah vedno ohrani mimo glavo. Ob strani mu zvesto stoji najboljši prijatelj Jet Black. Bivši policaj, mišičaste postave, očetovski kolega, ki ga krasi kibernetična roka in še nekaj drugih umetnih dodatkov. Pa da ne pozabim, Spike ne mara psov in otrok. A se usoda poigra z njim. Na njegovi vesoljski ladji pristaneta: valižanski ovčar Ein, genialen pes, ustvarjen v laboratoriju, ki se najraje izdaja za čisto navadnega mešanca, ampak je najbrž pametnejši od vseh članov posadke, in mali, suhceni otrok Edward, ki pod obleko skriva več, kot se zdi na prvi pogled. Pa še genialna hekerka

je. Sedaj pa nam manjka samo še seksi, postavna, močna ženska. Tu je – Faye Valentine, prelepa, zadolžena igralka na srečo, pravkar zbudena iz kriogenskega spanja zaradi svojih preteklih grehov. Je preračunljiva, zapeljiva, čustvena in naga-jiva, obvezno oblečena v svoja minimalistična zlata oblačila. Da omenim še nekaj drugih likov. Julija, prelestna blondinka, bivša sodelavka in bivša Spikeova ljubimka; Vicious je nekdanji partner, zdajšnji Spikeov sovražnik. V filmu pa naletimo še na glavnega negativca Vincenta, ki je za vse velika skrivnost, odgovoren je za teroristične napade in mnogi so mu za petami. Lovi ga tudi Electra, skrivnostna ženska s privlačnim in preprostim stilom. Torej imamo okolje, glavne osebe, dogajanje, manjka nam samo še nekaj, česar ne smemo izpustiti, in to je glasba. Le-ta je povezala preteklost in prihodnost. Preteklost v obliki posebne veje jazza – *bebop*, ki je nastal v 40-ih letih prejšnjega stoletja, Yoko Kanno pa je vse to prepletla s prihodnostjo in zavila v udarno glasbo, ki se lepo pokriva z dogajanjem. Omembe vredni so tudi naslovi posameznih epizod, oz. kot so jih tukaj poimenovali v *Bebop* stilu – *Sessions*. Pa da vas malo izzovem. So vam tile naslovi kaj znani? *Honky Tonk Women*, *Bohemian Rhapsody*, *Toys in the Attic*, *Jamming with Edward*, *My Funny Valentine*, *The Real Folk Blues*. Seveda, to so naslovi raznih znanih skladb, od Rolling Stonesov in Queenov pa vse do jazzovskih legend, najdejo se tudi Pink Floyd. Ampak nisem še končala, v animeju se najdejo reference na Bruce Leeja - Spike uporablja večšino *Jeet Kune Do*. Notri pa najdemo še zamatke iz *2001: A Space Odyssey*, *The Crow*, *Star Trek*, *Dirty Harry* in še in še.

In takole se *Dirty Harry* in posadka prevažajo naokoli, poskušajo preživeti temačno prihodnost, kaj malega zaslužiti ter se spoprijeti s svojo preteklostjo. Vmes se nasmejejo sami sebi in

ostalim ter spoznajo, da veselje le ni toliko črno, kot se zdi na prvi pogled - humor je tisti, ki razsvetljuje njihov vsakdan.

Lois McMaster Bujold **Saga Vorkosigan**

piše Tanja Cvitko

Znanstvenofantastična saga, skorajda epopeja, ki jo že več kot 20 let ustvarja ameriška pisateljica Lois McMaster Bujold (roj. 1949), je eden tipičnih primerov novejšje vesoljske opere. Serijo tvori 13 izvrstnih romanov in nekaj novel, za katere si je avtorica prislužila večje število žanrskih nagrad. Prva objavljena knjiga te intergalaktične sage nosi naslov *Warrior's Apprentice* (1986), v vsebinski kronologiji vseh do sedaj objavljenih romanov pa spada na 3. mesto. Vsak roman se lahko bere kot samostojno delo.

Bujoldova galaksijo opiše s pomočjo sistema črvin (*wormhole nexus*), ki omogočajo medplanetarna potovanja, oziroma t.i. "skoke", ki jih izvajajo specializirani piloti. Planeti, ki so v sagi ključnega pomena, so: *Beta Colony* (tehnološko napredna, liberalna vlada, prostor za počitek in užitek), *Cetaganda* (hegemonistični imperij), *Komarr*, *Escobar* (znanstveniki in raziskovalci), *Jackson's Whole* (kapitalistično usmerjen, zbirališče gangsterjev in kriminalcev) ter *Barrayar*. Za

slednjega je značilna fevdalna vladavina, ki jo izvaja vojaška kasta Vor. Priimki družin vseh prebivalcev planeta se začenjajo na Vor-, največjo vlogo v romanu pa ima družina Vorkosigan.

Preteklost Barrayarja izvemo posredno: njega in ostale planete so kolonizirali Zemljani, vendar se je črvina, skozi katero so prispeli, iz neznanega razloga sesula. Petdeset tisoč ljudi ostane odsekanih od ostanka vesolja in v tristoletih letih razvijajo fevdalni sistem podoben evropski aristokraciji 19. stoletja. Tehnološko razvita planeta *Cetaganda* in *Komarr* slučajno odkrijeta novo črvino do Barrayarja ter z vojaškim napadom končata veliko dobo izolacije na planetu. Barrayarci se kljub majhni številnosti obranijo in napadejo Komarr.

Serija romanov se v veliki meri odvija nekaj desetletij po času izolacije, sicer ne spremljamo vojn galaktičnih razmer, vsi planeti s svojo diplomacijo navidez ohranjajo *status quo*, vendar se v ozadju odvijajo medplanetarni spori in incidenti, ki lahko vsak trenutek sprožijo vsaj eno veliko galaktično vojno. Skorajda pravilo pa je, da se okoli iskrice, ki lahko povzroči ogromno galaktično eksplozijo, pojavi povezujoča rdeča nit večine romanov, ki nosi težo celotne sage – Miles Vorkosigan. Največkrat pa je usodni sprožilec on sam.

Miles je sin Arala Vorkosigana (najpomembnejšega vojskovodje bitk s *Cetagando* in *Komarrjem*) in Cordelie Naismith (po rodu Betanke, posledično zelo liberalnih nazorov). V času njene nosečnosti je na Arala bil izveden atentat s strupenim plinom, zato se je zarodek resno poškodoval. Miles je tako rojen z izjemno krhkimi kostmi, preveliko glavo, skorajda brez vratu in zelo nizke postave (“meter in gozdna jagoda”). Največkrat ga imajo za mutanta, čeprav

njegova hiba ni genetska. Svojo fizično šibkost Miles nadkompenzira s hiperaktivnostjo, odvisnostjo od adrenalina in (vesoljske) akcije. Je manično-depresiven, pogosto megalomanski in manipulativen, a obenem sočuten in strašansko občutljiv. V diplomatskih odnosih je veliki blefer in improvizator. Do žensk je sladkobeseden, njegova občutljiva točka so visoke brinete, predvsem vojakinje. Lahko bi se reklo, da je njegov življenjski moto: “Najprej laži, nato popravi.” in je zaradi tega pogosto kaznovan (ali od nadrejenih ali od življenja samega). Pogosto se pripelje do situacij, ko je ogroženo njegovo življenje ali vsaj njegove lahko zlomljive kosti, iz katerih ga rešuje briljanten intelekt in verbalne spretnosti (ali njegova vojska plačancev). Karizmatičen je, vendar se tega redko zaveda.

Kot 17-letnik po spletu naključij ustvari lastno armado, floto plačancev in si nadene izmišljeno identiteto – admiral Naismith. Kmalu se ujame v zanke dvojnega življenja, že tako psihično nestabilen postane še večji šizofrenik in paranoik. Lahko si samo predstavljate še večjo zmedo v njegovi glavi, ko izve, da ima kлона (z identičnimi psihološkimi težavami).

Bujoldina saga ne predstavlja nenavadnih nehumanooidov ali “velikih idej” (o npr. možnem razvoju človeštva in tehnologije), poudarek je na povsem človeških likih, njihovi karakterizaciji in odnosih, zunanje dogajanje je podrejeno psihološki razdelanosti likov. Poleg šizofreničnega Milesa, stoičnega cesarja Gregorja, hladnokrvnega Arala, puhloglavega (*Ivan-you-idiot!*) ženskarja Ivana, nežnega hermafrodita Bela, smrtno resnega šefa varnostne službe Ilyana in ostalih moških likov, spoznamo tudi karakterno močne ženske: karizmatično Milesovo mamo Cordelio, vsestransko teto Alys, dve-in-pol metrsko pošastno bojevnico Tauro, navihane sestre Koudelka,

odločno Elli Quinn, pogumno Eleno in ljubeče zaščitniško Eka-
 terin. Nepotrebno je omenjati, da so vse ženske – četudi niso
 vojakinje – povsem enakopravne z moškimi, ki jih zaslužno
 spoštujejo.

Sago Vorkosigan kljub pogostim vesoljskim bojevanjem preveča
 izredna humanost in pacifizem. Orožja, ki lahko omrtvičijo in ne
 ubijejo; sredstvo za izpraševanje vojaških ujetnikov, ki jim
 “razveže jezik”, a jih telesno ne poškoduje; diplomatsko reševanje
 sporov na državni in / ali medosebni ravni. Ko vsem tem galak-
 tičnem direndaju dodamo še pisateljčin hudomušen smisel za
 humor, dobimo vrhunsko vesoljsko opero, v katere zvokih boste
 neizmerno uživali.

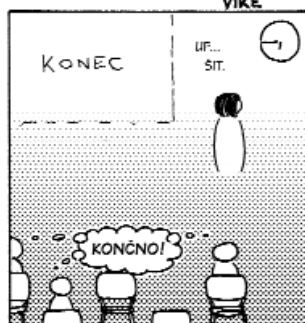
Dan Simmons

Endymion in The Rise of Endymion

piše Samo Petančič “Grumpy”

Fantazijsko / znanstveno fantastična literatura ima v svojih analih
 marsikatero dobro in celo legendarno literarno delo. Ena izmed
 velikih nadlog te zvrsti literature pa so nadaljevanja, katerih cilj je
 iz bralca izmolsti še kak dodaten sold, pa naj bo kvaliteta napisane-
 ga kakršnekoli ... kvalitete. Morda najzgovornejši dokaz take nes-
 ramne eksploatacije in recikliranja je serija *Dune* in žal enako velja
 tudi za pričujoči deli.

V letih 1989 in 1990 izdana *Hyperion* in *The Fall of Hyperion* sta
 bili deli, ki sta po trditvah pretežne večine kritikov prerodila zahod-
 ni žanr ZF literature. Njun avtor, ki bi si po izdaji prvih dveh mimo
 zaslužil pokop med ‘velikimi’ sodobne ZF literature, pa je po
 izjemnem uspehu romanov sklenil stvari še nekoliko ‘razjasniti’ in
 svoj spev dopolniti še z dvema romanoma: *Endymion* (1996) in
The Rise of Endymion (1997).

Endymion se začne 272 let po dogodkih, opisanih v prvih dveh romanih. Vesolje je po tehnološkem krachu ob padcu Hegemonije predrugačeno, ohlapni zvezi planetov vlada nova oblika neokrščansko orientiranih tiranov.

Na samem začetku pripovedi naletimo na nekaj likov, znanih še iz prejšnjih del in sicer satirskega Martina Sileniusa ter A. Bettika, androida, ki je spremljal romarje v prvih dveh knjigah. Prvi kar noče podleči zakonom staranja in smrti ter vztraja, da bo zraven do 'velike razrešitve'. Tako najde in rekrutira naivnega topoglavega mladca, ki se mu o vsem skupaj prav malo sanja – Raula Endymiona, katerega poslanstvo je, kot ga zastavi Silenius – sesuti trenutni družbeni red, rešiti vesolje, poskrbeti za preroka, ki prihaja ... pristop, ki je sicer prežet z ironijo in satiro, a mu nekako ne uspe poleteti. Mladenič se zadeve loti. Središče njegovega podviga je M. Aenea, hči Brawne Lamie, ene od romark pohoda, opisane v prvih dveh romanih. Zadeva se začne odvijati in ... nasproti trem ne-ravno-sposobnim pohajkovalcem stoji nekakšna *Star Wars* imperi-alna armada, ki treh begunov, kljub vsem pritikinam imperialne armade, (seveda) ni sposobna ujeti. Faktor slabosti in dviganje vsebine želodca bralca, ki na dobro literaturo kaj da, je tu že kar visok. Veličastna, čarobna, srhljiva AI, ki je seveda še prisotna, izgubi skoraj vse svoje najboljše dele – torej veličastnost, čarobnost in srhljivost. Aenein veliki 'izbrani teh-one-zasledovalec' oče De Soya spominja bolj na kakega Buster Keatona kot na človeka, ki mu gre zaupati ulov največje grožnje tedanjemu sistemu. Stvari se odvijajo in to celo preveč. Simmons preprosto prične garažno razprodajo najboljšega – prav tistega skrtivnostnega in mističnega (Kje in kdo je AI? Kaj je njen namen? Kaj je Shrike?), kar je prvima dvema deloma dajalo opemo veličino. Če sta bila prva dela um begajoč preplet doga-

janja in likov, gre v tem primeru za popisovanje (hitro dolgočasnega) bega preganjanih in zasledovanja zasledovalcev, medtem ko gre večina v prvih dveh delih zasnovane mistike v maloro. 'Epsko', 'onkraj', 'nad' je zreducirano na tehnološki virus, Shrike pa podlega terminatorjevima sindromoma zastarelosti in spreobrnitve.

Endymion in *Rise of Endymion* sta knjigi, za kateri bi bilo bolje, če ju ne bi bilo. V vsej masi napisanih strani je morda tretjina kolikor toliko zanimivega in kvalitetnega – torej če izvzamemo vse tisto tekanje, potiskanje, vlečenje naših ubežnikov, polomijade zasledovalcev in patetične posege *deus-ex-machine*, ki naše junake v zadnjem trenutku znova in znova rešujejo iz težkih položajev, za katere že vnaprej vemo, da se bodo iz njih izvlekli.

Če je Simmons s prvima deloma dokazal, da je mojster besede in fabule na svetovni ravni, je z drugima deloma speva dodal celi podobi še grd madež na hitro spacanega, zaradi "keša" narejenega romana. Ne bi bilo potrebno in prav vsi lahko mimo spe, ne da bi prebirali omenjeni nadaljevanji, ki le pokvarita vrhunski okus prvih del.

~ * ~

Brian W. Aldiss **Trilogija Helliconia**

piše Peter Dobaj

Brian Aldiss je nekoč na vprašanje, o čem govori njegova obsežna trilogija *Helliconia*, zelo po angleško odgovoril: "O spremembi v vremenu." No, navsezadnje ima prav.

Helliconia je planet v binarnem sončnem sistemu – se pravi Helliconia kroži okoli zvezde Batalix, skupaj pa po zelo eliptični krožnici potujeta okoli večje zvezde Freyr. Freyr ima večji vpliv na podnebje Helliconie – ko je Helliconia bližje Freyrtju, vlada večstoletno poletje, ko je najbolj oddaljena, pa prav toliko dolga zima. Človeštvo na planetu je tako obsojeno na ciklično menjavo nastajanj in propadov civilizacij.

Planet si delita dve dominantni rasi: ljudje, ki vladajo v času toplejšega podnebja ter phagorji, nekakšne inteligentne krave, ustvarjeni za hladnejše podnebje. Obe rasi sta druga proti drugi izredno sovražno nastrojeni ter si poskušata drugo podrediti in zasužnjiti.

V tej Aldissovi trilogiji je pravzaprav zelo malo znanstvene fantastike. Tehnologija na planetu komajda doseže renesančno, poleg tega pisatelja ta plat zgodbe niti ne zanima. V svoji pripovedi se posveča predvsem posameznikom, tistim, ki ustvarjajo zgodovino, in tudi vsem ostalim. Vsi liki so zelo človeški, s svojimi dobrimi lastnostmi in z vsemi napakami, ki jih imajo. Mnogim likom sledimo skozi daljša življenjska obdobja, ali celo od rojstva do smrti in smo priča njihovega razvoju. Bralca pritegne postopno odkrivanje zgodovine krajev skozi oči likov ter njihova odkritja o okolju, v katerem živijo. Svet, v katerega so postavljeni, je zelo dodelan. Ne samo astronomsko, meteorološko in biološko ampak tudi zgodovinsko. Večina krajev ima zelo bogato zgodovino in bralec večkrat pomisli, da je dobil le del zgodbe, ostalo pa bo moral razbrati med vrsticami.

Trilogija se prične s *Helliconia Spring*, se pravi s pomladnim prebujenjem planeta in človeških družb na njem. Na planetu še vedno vlada ostra zima, ko sledimo Yuliju na njegovem potovanju

širok kontinenta, vendar so že čez tri generacije njegovi nasledniki vladarji zelenih poljan Oldoranda. Čeprav moč phagorjev jenja, še vedno predstavljajo resno grožnjo, s katero se morajo ljudje spopadati. Vse okoli njih se spreminja, narava se prebujata in posledice bodo usodne za mnoge.

Pol tisočletja kasneje, v knjigi *Helliconia Summer*, je planet najbližje močnejšemu soncu Freyr. Pisatelj opisuje vrhunec civilizacije ter z napovedjo *reality show* oddaj znova dokaže jasnovidnost znanstvene fantastike. Trilogija se konča s *Helliconia Winter*, kjer sledimo spremembam v pričakovanju dolge planetarne zime.

ZF trilogija ima mnoge značilnosti srednjeveškega *fantasyja*. Že ko odpreš knjigo, te pričaka zemljevid planeta in njegovih treh kontinentov. Tudi na koncu je mnogo dodatkov, ki opisujejo planet, rase in ostale podrobnosti. Tehnični razpon v pripovedi je od kamene dobe do visokega srednjega veka, z nekaj vesoljske tehnologije, s katero opazujejo planet. Vendar pa trilogijo lahko tudi beremo kot odgovor znanstvene fantastike na “grožnjo” *fantasyja* (nastala je v letih 1981 do 1985), saj avtor poskuša čim več stvari znanstveno razložiti. Ko v prvi knjigi neko žensko razglasijo za čarovnico, se na vse pretege trudi dokazati, da to ni, in v vseh treh knjigah je le malo stvari, za katere bi lahko rekli, da se upirajo znanstveni razlagi.

Brian Aldiss je bil marca letos v Pazinu na hrvaškem Istrakonu, kjer povedal anekdoto, kako je malodane prišlo do tega, da so posneli *big-budget* hollywoodski film po trilogiji – v Sloveniji! Stvar je seveda padla v vodo, malo več o tem pa si lahko preberete v prejšnji številki Neskončnosti.

Timothy Zahn
**Star Wars:
 The Thrawn Trilogy**

piše Tomaž Madžarevič –
 Astral_Bug

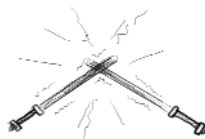
Četudi je treba priznati, da je literarna oblika Vojne zvezd prvenstveno povezana s trženjem in služenjem denarja na račun filmske licence s produciranjem lahkega čtiva za nezahtevne množice, se med njimi najde tudi par biserov, ki so vredni, da jih spozna tudi kakšen nepravoverni bralec. Dasiravno je prva tovrstna knjiga, *Splinter of the Mind's Eye*, ugledala luč sveta že leto po prihodu Epizode IV v kina in so medtem izhajali Marvelovi stripi, je prav Zahn s svojo trilogijo, po letih upada, obudil zanimanje za Vojno zvezd. In to v času, ko novih epizod še ni bilo pričakovati v kinu.

The Thrawn Trilogy, kakor je večinoma znana med bralci, dokaj verno sledi filmski zapuščini, vključno s preletom zvezdnega rušilca na začetku vsake knjige, imperijskimi "zlobneži" in pravšnjo mero jedijev v akciji. Zahn je praktično moral sam postaviti temelje za knjižno galaksijo, t.i. *Expanded Universe* (EU), zato ne preseneča, da je v borih treh knjigah ustvaril veliko število planetov, bitij in organizacij, ki so se kasneje, v delih drugih avtorjev, le še dopolnile in razrasle. Določene elemente, *Coruscant* in *Kashyyk*, pa je Lucas uporabil v novih filmih.

Zgodba se pleče okoli zadnjega Palpatinovega vojaškega poveljnika, Grand Admirala Thrawna, vojaškega genija, ki študira nasprotnikovo kulturo. S pomočjo klonirane vojske, Silo izniču-

jočih ysalamirjev ter nestabilnega jedija skuša poraziti sile Nove Republike, ki je nasledila Imperij. Dobričine zastopajo znani trije junaki iz filmov; poleg njih pa Zahn uvede še kopico svojih likov, ki na trenutke celo nekolikanj zastrejo njihov sij. Še posebej bivša Cesarjeva roka, Mara Jade, ki je nemalokrat označena kot *Mary Sue* lik in prekupčevalec informacij, Talon Karrde. Nasploh se zdi, da je poudarek bolj na informacijah in logiki ter manj na sami vojni kot fizičnem obračunu, saj se obe strani zateketa k prisluskoivanju, vohunjenju in iskanju trivialnih podatkov, čeprav veličastnih vesoljskih bitk ne manjka. Fabula je konsistentna skozi celotno trilogijo, avtor zadovoljivo povzame neštete niti zgodbe, kar pa v novejših knjigah vidno primanjkuje. Ob tem pa se z omembami klonskih vojn in iskanjem izgubljene Starorepubliške flote naveže tudi na zgodovino, ki je bila v času nastanka knjig še neobdelana in le bežno nakazana. Tudi po vseh teh letih in z nastankom novih filmov trilogija ni izgubila skorajda nič prvotnega čara.

Navkljub nekaterim zameram zaradi povečevanja svojih likov in na trenutke pretiranega dramtiziranja, je Zahn na papir verno prenesel filmsko ozračje, pri tem pa našel čas tudi za določene nianse, kot je sledenje Campbellovi tezi o junakovem popotovanju in povezava med kloni in droidi, mnogo pred Lucasom. Kot pristna *space opera* pa premore tako medzvezdne spopade, raziskovanje in galaktično politiko kot tudi romanco in filozofijo – stvari, ki krasijo franšizo Vojne zvezd. Tako v očeh večine bralcev ostaja neuradna, nikoli posneta tretja trilogija.

Vid Pečjak
Beg med zvezde

piše Aleš Cimprič

Pečjaka poznate po otroški znanstveno-fantastični veleuspešnici Drejček in trije Marsovčki. Če knjige še niste brali, si jo le priskrbite, saj gre za slovensko klasiko, zadnji ponatis dobite za ugodno ceno v sleherni knjigarni. A tukaj ne bo govora o Marsovcih ali o ostalih izvenzemeljskih bitjih, ki obiščejo naš planet. Ne, tokrat bodo Zemljani tisti, ki bodo obiskali tuj planet. Prav tako je zgodba namenjena bolj odraslim bralcem, saj gre za čisto pravo znanstveno-fantastično delo, t.i. *space opero*, ki se spotoma loteva problemov dolgega vesoljskega potovanja, človekove narave in aktualnih geo-političnih problemov.

Zgodba se začne leta 2010, ko v bližini Zemlje odkrijejo neznano vesoljsko plovilo, ki oddaja sporočila v angleščini in sporoča, da se vrača s planeta v osončju Lalande, kamor naj bi se zemeljska odprava podala leta 2097. Sporočilo seveda med Zemljani povzroči pravi šok ter se NASA in ESA odločita zadevo preiskati. V plovilu odkrijejo trupla vesoljcev, odpovedala naj bi elektrika v bivalnem prostoru. Zanimivejši so predmeti, večina njih še neznanih tehnologij, največ zanimanja pa gre zapiskom, poročilom in dnevnikom vesoljcev, po katerih naj bi rekonstruirali polet in razrešili skrivnost. NASA kronološko sestavi zapiske in takrat se pripoved premakne v leto 2097. Sledimo astronautom na njihovem potovanju na 8,3 svetlobna leta oddaljeni planet, na katerem naj bi avtomatične sonde odkrile človeku primerno razmere za bivanje in ostanke civilizacije.

Ob koncu 21. stoletja tehnika že dovoljuje take izlete, a je na Zemlji še vedno vse "po starem". Vlada pomanjkanje surovin, med ZDA in EU je naelektreno ozračje, ki bi po muslimanskih vojnah lahko sprožilo do takrat največji spopad. Odkritje planeta Lalande napetost le še poostri, kdo bo imel dostop do potencialnih dosežkov tam najdene civilizacije, a se naposled sili dogovorita, da bo znanje dostopno obema in se lotita skupnega projekta izgradnje vesoljske ladje Argo, ki bo prenesla človeško posadko na dolgo pot.

Izberejo 22 vesoljcev različnih znanstvenih panog, 20 let dolgo pot v eno smer bodo večino preživeli v globokem spanju, ki bo upočasnilo staranje, le izmenjavali se bodo na šest mesecev, ko bo vsak dvakrat prišel na vrsto za samostojno dežurstvo.

Tako sledimo dnevnikom vesoljcev (dajo si starodavna imena bogov, da prekinajo vez z Zemljo in se tako na nek način poenotijo, ne glede na nacionalno pripadnost), ki v teh dnevih osamljenosti na poletu skrbijo, da ne pride do nepredvidenih težav. Sicer imajo za družbo astrobote, a čuti se pomanjkanje človeške bližine. Svoje misli in hrepenenja zapisujejo v dnevnike, iz katerih razberemo njihove strahove in motive, zakaj so se odločili za tako nevarno misijo. Prav tako se nekaterim kaže vesoljska psihoza, ki prinaša še dodatne nevarnosti za odpravo. Kako se vesoljci spopadajo z notranjimi nemiri in raziskovanje človekove notranjosti v takih razmerah, je vsekakor eden največjih plusov romana in vidi se, da je Pečjak po poklicu psiholog. Potovanje, polno napetosti in nepredvidljivih dogodkov, bralca posrka vase. A vesoljci se morajo, ko pridejo na planet, spopasti z vrsto vprašanj, ki zadevajo globine človeškega posameznika in človeka kot vrste. Namreč, novice z Zemlje so

vedno bolj redke in pesimistične. Potrebno se je odločiti, ali bodo poskusili ustanoviti nov svet ali se vmili na Zemljo, kot jim velewa dolžnost.

Beg med zvezde je znanstveno-fantastični roman, ki bo všeč tako tistim, ki se radi podajajo na osvajanje neznanih svetov kot tistim, ki jih zanima raziskovanje človeške narave. Zmoti le zadnji del romana, bivanje na Lelandi, kjer ob odličnem grajenju vzdušja in likov na poletu, mine vse prehitro. Konec pravzaprav ne pojasni veliko, a morda se je avtor tako odločil namenoma. Čeprav se zdi pripoved oddaljena, pa je pravzaprav zrcalo današnje podobe sveta in kot taka vredna branja in – razmisleka.

Vernor Vinge

A Fire Upon the Deep

piše

Tanja Cvitko

Ameriški pisatelj Vernor Steffen Vinge (roj. 1944) svojo pisateljsko kariero znanstvene fantastike začne v 60-ih in 70-ih letih z objavami v ZF časopisih. Bolj znan postane leta 1981 z novelo *True Names*, eno najbolj zgodnjih zgodb z natančno izdelanim konceptom kiber-prostora, s katero značajno vpliva na razvoj kiberpanka. Izjemnega pomena je tudi njegov esej *The Coming Technological Singularity: How to Survive in the Post-Human Era* (1993) kjer trdi, da bo eksponentni razvoj tehnologije kmalu dosegel točko, po kateri sploh ne bo več možno špekulirati o nadaljnjih posledicah.

Za roman *A Fire Upon the Deep* je bil leta 1993 nagraden s prestižnim hugom, sedem let pozneje prav tako za njegovo nadaljevanje (ki je vsebinsko pravzaprav njegov “predhodnik” - *prequel*) *A Deepness in the Sky*. Značilni temi Vingeovega pisateljevanja sta umetna inteligenca in tehnološka singularnost.

V romanu *A Fire Upon the Deep* si Vinge galaksijo predstavlja razdeljeno na štiri koncentrična območja (*Zones of Thought*). Najbližje galaktičnem jedru je območje *The Unthinking Depths*, kjer živijo najbolj preprosti organizmi, vesoljska potovanja so skoraj nemogoča, ker v tem predelu tehnologija enostavno ne deluje. Iz tega razloga je to najmanj raziskano galaktično območje. Naslednje območje je *The Slow Zone*, kjer so že prisotne redke civilizacije (med ostalimi planeti tudi Zemlja), inteligenčna razvojna stopnja bitij pa ne presega človeške. Mogoča so vesoljska potovanja, vendar ne z nadsvetlobno hitrostjo. Prav tako je nedelujoča molekularna nanotehnologija in komunikacija, ki svoj razcvet doživlja v tretjem območju – *The Beyond*. Tu živijo milijoni različnih ras, ki potujejo z nadsvetlobnimi hitrostmi. Človeška rasa je sicer redka, vendar le prisotna v tem talilnem loncu nehumanoidnih civilizacij. V zadnjem območju – *The Transcend* – je tehnološka singularnost razvita čez vse meje človeškega razumevanja in dojetanja. V tem predelu prebivajo Sile (*The Powers*), rase in računalniški sistemi, ki “transcendentirajo” iz *Beyonda*, ko po milijonih let dosežejo določeno stopnjo razvoja. Sile bi si ljudje za lažjo predstavljalivost lahko enačili z bogovi, kajti sposobne so ustvarjanja novih inteligentnih vrst in “čudežev” na atomski in galaktični ravni.

V tako koncipirani galaksiji spremljamo potek dveh zgodb, ki se ob koncu romana združita v eksplozivnem velikem finalu. Po eni liniji spoz-

navamo usodo deklice Johanne in dečka Jeffrija, ki sta po spletu različnih okoliščin strmoglavila na majhen planet na robu *Slow Zone*. Bila sta del raziskovalne ekipe ljudi, ki je poskušala razvozlati pomen nenavadne knjižnice / arhiva v *Low Transcendu*. Pri tem početju, ki je nedvomno presegalo njihove razumske sposobnosti, so naključno sprožili zlovesčo Silo *The Blight*, ki prične smrtonosni pohod. Vase namreč "asimilira" celotne civilizacije ter postane resna grožnja obstoju galaksije.

Jeffri in Johanna pristaneta med primitivno raso, katerih civilizacija je podobna srednjeveški Evropi. Gre za nenavadne nezemljane, telepatsko povezane trope štirinožnih bitij, podobnih volkovom ali psom. Eno samo bitje je nesposobno preživetja, najpogosteje se povezujejo v skupine od štiri do šest posameznikov, ki si delijo skupno zavest. Na planetu se pripravlja vojna med dvema državama, pri kateri bosta človeški fant in deklica imela ključno vlogo. Med vojaškimi pripravami se nihče izmed prebivalcev planeta ali obeh prišlekov ne zaveda, da se v vesolju pripravlja tragedija galaktičnih razmer.

Istočasno spremljamo še drugo – nič manj zanimivo – zgodbo. V informacijsko-komunikacijskem središču *Beyonda* se pojavi prijateljska Sila, ki zahteva podatke o človeški rasi. Izvedeli so namreč, da so ljudje krivi za aktivacijo zlobne Sile, ki požira celotne sisteme planetov. Edino človeško bitje v centru je glavna knjižničarka / arhivarka Ravna, ki se nikakor ne želi žrtvovati. Na njeno srečo v (neke vrste) skladišču odkrijejo tisoč let staro vesoljsko ladjo z ljudmi, mrtvimi kljub hibernaciji. Vendar to dejstvo ne ustavi radovedne Sile: iz različnih delov teles ustvari moškega (Pham Nuwen) in vanj prenese nekaj svojega znanja. Ravna, Pham ter Blueshell in Greenstalk (pripadnika rase *Skroderiders*,

nekakšnih rastlin na vozičkih) so se zaradi nepričakovanega dogodka prisiljeni odpraviti proti planetu volkov / psov. Iz nenavadnega, pravzaprav banalnega razloga, je ta nepomemben planet ključnega pomena za ohranitev življenja v celotni galaksiji.

Že tale kratek vpogled v okvirno zgodbo nakazuje pisateljevo izjemno sposobnost prepričljivega prikazovanja ne samo nezemeljskih civilizacij in družb, ampak tudi celotnega koncepta galaksije. Liki so sicer psihološko nerazdelani in enoplastni, vendar to nikakor ni slabost romana. Intrigantno zastavljeno zgodbo in njeno odvijanje vodijo ravno liki, ki imajo vlogo šahovskih figur. Roman bo zanimiv ljubiteljem kiberpanka, vendar je zaradi odsotnosti *technobabla* celo bolj primeren za ljubitelje vesoljskih oper. Če obožujete Clarkovo Ramo, Simmonsov Hyperion in Herbertov Dune – ne obotavljajte se dati priložnost tudi Vemorju Vingu. Verjemite, tale partija šaha vas ne bo pustila dolgočasene.

Stephen King

Buick 8

piše

Žiga "delfinjeriba" Godina

Predstavljajte si, da pišete knjigo polno groznh prometnih nesreč, da ste komaj začeli. V dveh mesecih dokončate prvi osnutek in PAF! Povozi vas kombi, ko se sprehajate po cesti, skozi temo. Zdravnik vam, ko se prebudite iz nezavesti, razloži, da je vaše telo popolnoma polomljeno, vašo levo nogo pa opiše kot vrečo fmikul. Ko se

je to zgodilo Stephenu Kingu, pisatelju knjige *From a Buick 8*, se ni želel ukvarjati z naključji. Pravzaprav je "naključjem" posvetil skoraj celotni življenjski opus, in prav razveseljuječe je, da je v poletju leta 1999 (ko se je ta neljubi dogodek pripetil) docela spremenil življenjsko filozofijo. Ta sprememba se močno čuti v njegovem romanu, izdanem leta 2002. *Buick 8*, kakor so si dovolili spremeniti naslov v Slovincem razumljivejšo obliko, ni več groba ter surova grozljivka. Prav tako ni možno knjige označiti za znanstveno fantastiko. Knjiga je preprosto zgodba o ljudeh. Še pred objavo so avtorju očitali pisanje nove *Christine* (Kingovo zgodnejše delo), vendar je ta zgodba o avtomobilu, *Buick 8* pa je zgodba o ljudeh.

Prične se s prihodom avtomobila na bencinsko črpalko v zahodni Pennsylvaniji, leta 1979. Ko uslužbenec natoči gorivo, se voznik sprehodi okoli ovinka in ... izgine. Lokalna policista Ennis Rafferty in Curtis Wilcox, pripadnika enote D, se prikažeta na kraj dogodka in kmalu opazita, da je z avtomobilom nekaj narobe ... zelo narobe. "*For one thing, the sumbitch can't be driven*". In ... šumi. Mmra. Tega ne slišiš zares, ampak ... mmmra. Enota D avto vzame v varstvo; to je avto, ki potrebuje varovanje. In stražo. "Karkoli že je, avtomobil ni." Pravzaprav je nekaj živega, z dihanjem izdihava stvari v naš svet ter vdihava stvari iz našega sveta in jih pošilja bogve kam. "*You don't want to know, and you don't want to go there. You won't come back.*" *Buick* postane družinska skrivnost enote D, skrit v lopi za postajo. Ko jeseni 2001 v grozni nesreči umre policist Wilcox, Ned, njegov komaj polnoletni sin, začne pomagati na postaji, oklepajoč se spominov na preminulega očeta. Ned se seznani z avtomobilom in njegovo zgodbo, želi pa izvedeti vse. V lopi skriti *Buick Roadmaster* mu je pripravljen dati veliko več ...

Posebne omembe je vredno poglavje, kjer pisatelj prosto nagovori pijane voznike in povzročitelje prometnih nesreč. Lepo pokaže, kako se lahko majhna napaka na cesti spremeni v veliko trpljenje nekoga drugega. Prepričani ste lahko, da govori o lastni izkušnji. King je pred pisanjem romana dodobra spoznal tudi zvezno državo Pennsylvanijo, tam pa se je, prav za to knjigo, družil s tamkajšnjimi policisti, ki so mu natančno predstavili utrip njihovega dela. Pisatelj je znan po temeljitem raziskovanju tematik, ki se jih v svojih zgodbah dotika, kar ga postavlja med najbolj znane pisce grozljivk.

Knjiga je lahko zelo zanimiva za bralce in ljubitelje fantastike, saj se nenehno vrača k človekovi očaranosti nad usodnimi in nerazložljivimi stvarmi. To je zgodba o strahu, s katerim smo prej ali slej soočeni vsi in o pogumu, ki ga premore le malokdo. Je zgodba o mladostniškem uporu in zrelo, mirno odraslostjo. Dovolim si reči, da je mešanje čustev in razpoloženj postala ena Kingovih najmočnejših značilnosti. Realnost izmišljene zgodbe nas lahko tako gane in prevzame, da se na trenutke sami najdemo znotraj te zgodbe in živimo življenja njegovih slikovitih likov. Pisatelj je v zadnjem desetletju močno dozorel, njegov stil se je razcvetel in mimo lahko rečemo, da sodi med največje ter najplodnejše mojstre sodobne literature.

**Če želite sodelovati
v Neskončnosti, nas obiščite
na forumu <http://forum.prizma.si>
ali nam pišite na email:
neskoncnost@prizma.si**

Michael Hanlon
**Znanost v Štoparskem
 vodniku po Galaksiji**

piše Branka Resnik

Torej, Douglas Adams in njegov Štoparski vodnik po Galaksiji sta za nami. Z njegovo pomočjo smo pluli po vesolju in videli njegov največjačnejši dogodek – konec vesolja. Krava se nam je ponujala na krožniku in človek ni bil najpametnejši. Brali oz. trpeli smo ob Vagonovem recitalu, poslušali kitovo pametovanje in doživeli konec z odprtimi usti. Sicer so bile njegove ideje samo fikcija in plod domišljije, ampak gotovo smo pomislili, mogoče si celo želeli, da bi bile te stvari resnične.

Za vse take je lansko leto prišla na police posebna knjiga. Knjiga, ki je poklon Adamsu in njegovemu delu. Michael Hanlon se je lotil zahtevnega dela, opisal je pojave v Vodniku in nam jih približal na znanstveni ravni. V knjigi sicer niso oživel živčni in cinični Arthur, depresivni Marvin, poskočni Ford in znanstvenica / novinarica Trillian, smo pa soočeni s črnimi luknjami, vsevednimi roboti, prihodnostjo, z zunajzemeljsko inteligenco in znanstveniki, ki se ukvarjajo z vsem tem. Sama knjiga je razdeljena na poglavja. Vsako poglavje na znanstven način opiše posamezna dogajanja v Vodniku. Seveda je nujno, da je na prvem mestu vprašanje, ali vesoljci obstajajo? Baje, ampak baje ne. Morajo, kje je dokaz? Stalna prerekanja znanstvenikov, pač. Nato se sprehodimo mimo vsevednega računalnika GlobokaMisel, ki nam je podal tako nejasen odgovor – 42. Izvemo, ali v realnosti obstajajo tako močni računalniki na svetu ter ali se nam

mogoče obetajo v bližnji prihodnosti. Naletimo tudi na vprašanje o obstoju Boga in kaj ima z njim slavni božji napis na planetu Preliumtam, mar ima napis celo poanto in svoj prav? Mogoče bi bilo res lepo slišati te besede. Gotovo pa vas bo zanimalo potovanje po času in paradoksi, povezani z njim. Tudi na to se najde odgovor oz. odgovori raznih znanstvenikov, kako se lotiti problema. Ste kdaj razmišljali o paralelnih svetovih? Kako bi bilo, če bi se srečali z drugim jazom, ki bi vam bil tako podoben in hkrati drugačen od vas? Tudi o tem se razpiše Hanlon, po eni strani naj bi bila zadeva strašno zapletena, po drugi strani pa rešitev čisto preprosta in prihodnost bo pokazala, kdo ima prav. V knjigi je govora o megagalaksijah in o atomih, kvantna fizika nič več tak bav bav, ampak samo del življenja okoli in v nas. In kako se knjiga konča? Seveda s poslednjimi vprašanji – in odgovori.

Knjiga je znanstveno delo, vendar ni nek suhoparen, dolgočasen učbenik, ki smo ga bili navajeni pri fiziki v šoli. Hanlon je s podobnim cinizmom in ljubeznijo do znanosti kot Adams opisal svet, ki nam je bil do sedaj mogoče premalo poznan. S preprostimi besedami in tekočim razmišljanjem nam je osvetlil znanje, nam pokazal naše rojstvo in pot v prihodnost. In samo pravi konec bo pokazal, kakšen je v resnici, ali nas res čaka veliki pok ali bomo šli samo z vzdihom. Takrat bi rada sedela v Restavraciji na koncu vesolja s kavico v roki in si ogledala to čudo. Letos je na naše police prišel slovenski prevod, za katerega je zopet odlično poskrbel dr. Alojz Kodre, ki je prav tako zaslužen za prevod serije Štoparski vodnik po Galaksiji. Knjiga je izšla pod okriljem Tehniške založbe Slovenije.

Nekaj malega o njemu ...

... in nekaj več o njegovi najžlahtnejši zaluščini ...

LYMAN FRANK BAUM

Resnični čarovnik iz smaragdne mesta

piše KLEMEN PAVRIČ "SHANG TSUNG"

Naj vsakdo od vas sedaj zapre oči ter poskuša priklicati v spomin tista najbolj lepa in neponovljiva leta otroštva. Spomini privrejo na površje, se zavrtinčijo ter začno teči proti toku sedanjosti. Siva doživetja, zakopana globoko v podzavest, postanejo večbarvna in velikokrat nam ob spominjanju srce napolni grenkoba. Življenje je pač z ovirami poslana pot in otroštvo predstavlja tisti začetni del ceste, ki še ni razpokan in kjer na vsaki strani rastejo le najlepše cvetlice ter žuborijo le najčistejši potočki. Vsaj bilo naj bi tako.

Zavesa srečnega otroštva pa je spletena iz različnih niti. Vsakdo izmed nas je imel različne konjičke in stvari, ki so ga osrečevale, a mislim, da se strinjamo, da so prav pravljice tiste, ob katerih branju smo uživali prav vsi in ki so nas s svojimi nauki delale močnejše, le da se takrat tega še nismo v celoti zavedali. Takrat smo videli le pravljične svetove in z razširjenimi očmi spremljali dogodivščine likov ter pravljičnih bitij, ki so te svetove naseljevali. Brez pravljič si srečnega otroštva ne morem predstavljati. Njihova največja moč pa je v tem, da vedno ostanejo aktualne ter da njihov smisel z vsakim pretečenim letom vedno bolj narašča in tako jasneje začno odsevati stanje naših življenj. Če seveda dovolimo, da se nas še vedno dotaknejo. Tisti, ki razmišljajo, da se je treba, ko odrasteš, spustiti par nivojev nižje, da

z vame distance prebereš pravljico – tisti ne bodo znali občutiti moči, ki jih le-te hranijo za vse, ki so pripravljene iz njih kaj vzeti in to izkušnjo ohraniti v srcu. Vsakdo s kančkom pristne otroške duše v sebi bo spoznal, da pravljice z leti pridobijo na teži in žlahtni modrosti, medtem ko človek postaja vedno bolj obremenjen s problemi, tegobami sveta in tako vedno bolj resnoben ter nedostopen. In takrat je potreben izhod. Izhod nekam ... v neznano. V nesmrtni dežele globoko med platnice knjig.

Ali kot pravi Tomaž Domicelj:

*"Želim si starih pravljič že spet
bi z njimi vrnil v čarobni se svet
želim si starih pravljič že spet
bi z njimi si pomagali ko mi je hudo
želim si starih pravljič že spet –
ob njih pozabil na današnji bi svet ..."*

Zato mislim da je prav, če odpihnemo prah s platnic ene najlepših zgodb vseh časov in nekoliko bolj podrobno spoznamo človeka, ki je zgodbo zakrivil – pridružite se nama z Baumom na rumeni poti, da se skupaj odpravimo v pravljično deželo Oz.

Frank Baum, rojen 15. maja leta 1856 v Chittenu, je bil res vsestranski človek. Že kot mlad fant je užival v branju knjig in sodeloval pri ust-

varjanju več časopisov ter revij. Kasneje se je navdušil nad gledališčem in pri petindvajsetih napisal dokaj uspešno gledališko igro oz. musical *The Maid of Arran* (1881). Njegovo življenje je bilo še naprej pestro, saj je kasneje opravljal še delo prodajalca v trgovini *Baum's Bazaar*, preizkusil se je v vlogi reporterja za *Evening Post* in nekaj časa živel življenje trgoveškega potnika. Na poti si je vedno izmišljal zanimive zgodbe, ki jih je nato doma pripovedoval svojim otrokom. Frank Baum je bil rojen pripovedovalec – mož mnogih talentov in izredne domišljije. Prvo stopnico na poti priznanega pisatelja je zgradil, ko je napisal uspešno knjigo za otroke *Mother Goose in Prose*. Knjiga je postala uspešnica, Baum je lahko pustil službo trgoveškega potnika ter se resno posvetil pisanju. Ena najpomembnejših odločitev v Baumovem uspešnem pisateljskem življenju je bila, da se je povezal z ilustratorjem Williamom Wallaceom (ne, ni to tisti, ki ga umate v mislih ... hehe) Denslowom, ki je prispeval ilustracije za najboljše prodajano otroško knjigo leta 1899, *Father Goose, His Book*. Obe knjigi sta naleteli na topel sprejem pri bralcih, gotovo pa si nihče med njimi ni predstavljal, kaj bo prineslo novo stoletje. Prineslo je veliko. Dalo je še več. Baum je v leto 1900 stopil z najboljšim delom v svoji bogati pisateljski karieri. Ustvaril je pravljico, ki ne bo nikoli pozabljena in to zato, ker je tako neverjetno-fantastično brezčasna. Tako opevana mojstrovina se imenuje – *Wonderful Wizard of Oz*.

Čarovnik iz Oza je delo, ki je več kot prestalo test časa. Izšla je na začetku dvajsetega stoletja in bila je tako uspešna, da je v naslednjih dvajsetih letih dobila še 14 uradnih nadaljevanj. Po tistem pa še ogromno neuradnih, s strani drugih avtorjev, ki jih je pripoved fascinirala do te mere, da so tudi sami dodali košček v mozaik obširne in vseskozi razvijajoče se sage. Kljub poplavi vseh možnih

del v povezavi z deželo Oz, pa se bralci in kritiki strinjajo, da originala ni presegel nihče. Prvenec je delo, ki ga odlikuje preprostost ter čudovita in neopisljiva milina. Baum, ki je bil velik ljubitelj Andersenovih ter Grimmovih pravljic, je imel s Čarovnikom iz Oza namen ustvariti moderno pravljico, kjer ne bo prostora za nepotrebno nasilje in ki bo kot taka primerna za vse otroke kot tudi za starejše bralce. Marsikatera zgodba prej omejenih pravljicarjev je preveč kruta, da bi se jo lahko uvrstilo v kategorijo “najlepše kadarkoli napisane pravljice”, kakor se le-te velikokrat promovira.

Baum se je svojega načrta držal in ga v celoti uredničil. Pod navidezno preprosto zgodbo, ki govori o deklici Doroteji, ki jo ciklon iz pustega Kansasa odnese v pisano deželo Oz, teče podtalnica žlahtnih naukov ter življenjskih resnic. Le-te nam z dogodivščinami, ki predstavljajo odsev našega vsakdanjega življenja, na neprisljen način prikazuje morda najbolj neverjetna in pristrčna peterica junakov kadarkoli izmišljena: slamnato strašilo, kositni drvar, strahopetni lev ter protagonista - Doroteja in psiček Toto. Zgodba je polna raznobarnih likov – od čistokrtnih dobričin do klasičnih pravljicnih negativcev – in dobesedno skačejo iz vsake posamezne strani.

Zunanji svet po branju knjige postane pravljična dežela – in obratno. Vsakdo od nas je marsikdaj iskal kaj določenega, se hudo trudil pri iskanju, a na koncu ugotovil, da je iskano zadevo vseskozi imel pri sebi – tega se le ni zavedal. Tako nekoliko starejši bralci že takoj ob začetku branja knjige ugotovimo, kam pes taco moli in kakšen bo končni nauk in poanta zgodbe, a to nikakor ne zmanjšuje njene vrednosti. Tej trditvi pritrjujejo tudi mnoga nadaljevanja, ki jih je Frank Baum enostavno moral pisati, saj je bilo želja in prošnji otrok po nadaljevanjih vedno več. Zadnji del,

The Glinda of Oz je izšel leta 1920, leto po njegovi smrti. Ozova dežela je kmalu postal dodelan in hudo zanimiv pravljичni kraj, ki se nahaja nekje med domišljijo in resničnostjo. Zato ne čudi, da je zgodba doživela neznanski uspeh tudi v obliki drugačnih predstavitev. Čarovnik iz Oza je bil uspešnica gledaliških odrov (samo na Broadwayu je bila odigrana preko 290 krat med leti 1902 - 1911), predvajanih je bilo nešteto različnih interpretaciji v obliki radijskih iger, na voljo je več animiranih serij, posnetih je bilo tudi več filmov, med katerimi je najbolj znan tisti iz leta 1939, z Judy Garland v glavni vlogi. Dvomim, da kdo od vas, ki to berete, še ni gledal tega fantastičnega in kultnega muzikla.

Pravljica pa ni pritegnila le otrok. Zanimanje zanjo so pokazali zgodovinarji, ekonomisti in politiki, ki so v Baumovem delu našli politične metafore, v katerih so spoznali določene ljudi in dogodke, ki so krojili politični svet pred letom 1900. To sicer ne čudi, saj se je Baum resno zanimal in ukvarjal s politiko, kakor tudi Denslow, ki je z ilustracijami opremil njegova dela. In kljub temu, da je leta 1902 v gledališko igro namenoma vključil določene politične reference, je na vprašanje o morebitnih skritih pomenih v Čarovniku iz Oza odgovoril, da je imel med pisanjem v mislih le kako napisati čim lepšo pravljico, ki bo razveselila otroke ter njemu in družini prinesla nekaj denarja. Mnogo jih je bilo, ki so v vseh naslednjih nadaljevanjih iskali vzporednice med Ozom ter politiko. Zavoľo tega je nastalo mnogo referatov in napisanih je bilo mnogo teorij o teh subtilnih sporočilih. Še več jih je bilo takih, ki so Ozovo deželo gledali takšno, kakršna je bila ustvarjena – kot kraj, kjer se realnost skriva pred pravljичnostjo in kjer vladajo le najbolj živobarvne sanje, ki letijo v nebo kakor najlepši poletni metulji. Kljub temu, da je Baum pod raznimi psevdonimi izdal še mnogo knjig, je

prav Čarovnik iz Oza tisto delo, po katerem ga bodo v spominu ohranjali še nadaljnji rodovi.

Čarovnik iz smaragdne mesta ni vseмогоčen, ne ... Vseмогоčnega ga naredijo oz. so ga naredili vsi mladi bralci, ki s svojo neomadeževano, preprosto in edino pravo predstavo o pravljичnih svetovih celotni zgodbi dodajo novo dimenzijo in jo tako spremenijo v deželo čudes, kjer so vile in zle čaravnice enakopraven in logičen del sveta. In prav zato je Oz tako velik – tako velik kot prekipevajoča čustva kositnega dirvarja brez srca. Bleščeč – tako bleščeč in sijoč kot zidovi Smaragdne mesta. Pameten – tako pameten kot ptičje strašilo brez možganov. Pogumen – tako pogumen kot strahopetni lev. In zato je Oz tako dober in zvest – kot je Doroteja, tujka iz sive dežele realnosti. To so razlogi, da je Oz tako čudovit. Saj kdor zna iz vsakega posameznika izluščiti le najboljše in iz njegove notranjosti potegniti stvari, ki jih le-ta išče, ta je vreden vsega spoštovanja.

Ampak zapomnite si, tudi če se zdi, da Dorotejin Kansas deluje pusto in prazno (kakor marsikdaj deluje tudi realnost) in kot – ravno nasprotno – čudovito bleščeče deluje pravljичna dežela na koncu neskončne puščave, temu ni tako. Marsikdaj se kakšna stvar zdi popolnoma drugačna kot je v resnici. Saj veste – ni vse zlato, kar se svetli. Najpomembnejše je prav tisto, kar nosimo v srcu in v spominu, a prevečkrat na te preprostosti pozabimo. Dana pa nam je možnost, da se nanje še vedno spomnimo in jih obudimo, a se moramo zavedati, da nikoli nismo prestari, da bi se kaj novega naučili. Na to nas vseskozi opozarja majhen, brkat možiček, ki ždi v najvišjem stolpu mesta, ki stoji prav v centru pravljичne dežele. Zato se še zadnjič vprašajmo – ali res kdaj prerastemo pravljice, ki vseskozi ohranjajo svojo modrost in se vedno, v vsakem trenutku, popol-

noma zavedajo same sebe, kar za nas ne bi mogel trditi? Ali se res iz njih – z vsakem novim branjem v kateremkoli življenjskem obdobju – ne moremo naučiti ničesar novega? In tisto najpomembnejše – ali sploh še znamo brati in ali se zavedamo, kaj beremo?

Poglejte skozi okno. To kar vidite, obstaja. Prav tako pa obstaja tudi dežela Oz. Kdo pa pravi, da v našem svetu ne živijo vile in zle čarovnice? So tu med nami – ampak se prikazujejo v nam poznani obliki. Vsak dan ... na cesti, doma, v šoli v službi ... povsod. Zato je, kot sem že nekajkrat ponovil, Oz tako čudovit, enkratni, neponovljiv ter človeški.

Lyman Frank Baum – počivaj v miru. Tvoja zapuščina je neprecenljiva ... Postala je del življenja tistih, ki smo jo prebrali in to je čudovito ...

We're off to see the Wizard, The Wonderful Wizard of Oz.

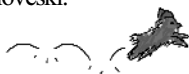
You'll find he is a whiz of a Wiz! If ever a Wiz! there was.

If ever oh ever a Wiz! there was The Wizard of Oz is one because,

Because, because, because, because, because.

Because of the wonderful things he does.

We're off to see the Wizard. The Wonderful Wizard of Oz.

Z g o d b ε

Trkajo

Avtor: Danijel Bogdanović

Spušča se noč. Še ena. Hladna.

Hlad udarja kot težko kladivo, razbija zrak okoli sebe, razdira in praska ...

Hlad, oster kot britev. Reže. Reže zrak, ne moreš dihati.

In megla. Gosta, temna, topa. Vabljava in uspravujoča. Ampak zaspati ne smeš. O ne, zaspati ne smeš! Ne smeš se prepustiti ...

Ne smeš ...

Trkajo. Trkajo po oknu. V začetku rahlo, komaj slišno. *Dozdeva se mi, pomisliš. Samo dozdeva se mi.* Upaš. Če odkimaš, jih mogoče odženeš. To potrkavanje. Ampak ne poneha. Postaja močnejše. In bolj gosto; kot megla. Ali potrkuje megla? Mogoče res potrkuje samo megla.

Ne.

Ni megla. To veš. Ni megla. Megla ne tolče. Ritmično; vztrajno; neskončno.

Sediš na postelji. V temini sobe so sence nepremične, a vseeno se gibljejo. Ali se to giblje tvoje srce? Po neznanu poti, proti neki drugi sreči, nekemu drugemu življenju ... kjer ni trkanja ...

Svetloba je nekaj, kar ne obstaja. Nekaj iz pravljičice o davnem kraljestvu princu, in ...

Tolčejo.

Tik-tik, tik-tik, tik-tik ...

Neki ritem je v tem ... komaj opazen ... Ali je to le igra tvoje vznemirjene duše same s seboj? Divja igra nepremičnih senc ... Večne teme. Čmine v snu. Sna v čmini ...

Megla je gosta in duši. Nimaš zraka. Bojiš se smrti. Svoje ali tuje? Ni pomembno. Čutiš to smrt okoli sebe. Lebdi in te z ledenimi nohti boža po obrazu. Mravljinčenje spremlja njen dotik. Vijugav kot majhna kača, ki se je izgubila in zaman poskuša najti svojo pot.

Tik-tk, tik-tik, tik-tik ...

Vedno močnejše. Hitreje. Enakomerneje. Ne želiš dvigniti glave. Ne želiš ubežati udobni negotovosti teme, ki ti jo nudi temačna soba, trda postelja na kateri sediš, hladna tla... in megla. Mogoče boš uzrl njihove obraze. Njihove strašne, grozne, nepopisne obraze ... prislunjene ob okensko steklo, medtem ko trkajo in te gledajo z nekakšno ...

... lakoto.

Tolčejo. Kot kaplje močnega dežja, ki te tolče po glavi v pomladnem neurju. Oči imaš zaprte. Ne želiš jih odpreti. Ker se boš tako odprl k njim. Sebe za njih. Odprl boš svojo dušo in jo prepustil njihovi lakoti. Njihovem trkanju. Mamijo te ...

Mamijo te z meglo, gosto in lepljivo, uspravljajočo. Ne smeš zaspati, ker se te bodo dokopali. Ne smeš jih videti, ne želiš jih videti. Tema ti je tovariš. Pomaga ti, da jih ne vidiš. Srečen si nekje globoko v sebi. Srečen zaradi teme. Zaradi tvoje večne prijateljice. In spremljevalke.

Ona te varuje. Ona te napada, ona rojeva vojake noči, ki potrkvajajo po tvojem oknu – *tik-tik, tik-tik, tik-tik ...* – željijo priti do tebe ...

Ona te varuje, ona te napada. Ona je prvo in zadnje v tvojem življenju. Dih ti ledeni v temi, a tega ne moreš videti. Ker trkajo.

Sediš na postelji. Stopala so mrzla, duša zaledenela v neprizanesljivem boju neskončnosti teme, neskončnosti neobstoja sveta; duša zmurnjena v temi nevidnega.

Slepilo noči, pravijo.

Udarec teme s kladivom hlada in megle.

Noč ni za gledanje, pravijo. Noč je za spanje. Zjutraj bo vse v redu, pravijo. Ko se megle razblinijo, ko hlad umre v ognju novega rojstva sonca, ko svetloba pogoltna sence – nepremične, a zaigrane v svoji nevidni igri ...

Kdaj nehajo trkati?

Nee, se smejijo. Ne trkajo. Nihče ne trka.

Po oknu, praviš. Trkajo po oknu. Vse noči ... tik-tik ... tik-tik ... tik-tik ... Hočejo me zgrabiti; kličejo, hočejo da grem v meglo in zaspijem ... lačni so ...

Nee, se smejijo. Nihče ne trka. To je samo slepilo noči. Samo slepilo noči. Slišiš jok vetra visoko v krošnji. Slišiš drget megle daleč v ravnici. Slišiš šum teme v nemirnem snu. Ne trkajo. Nihče ne trka.

To je slepilo noči, pravijo. Samo slepilo noči.

Verjameš jim. Zakaj bi ti lagali? Svetlo je. In takrat nihče ne laže. Nihče ne trka.

Spušča se noč. Še ena. Hladna.

Sediš na postelji, v očeh imaš slepilo noči. Svet je v nedrju megle. Ziblje ga in uspava. Spi. Spi, ker nihče ne trka.

Verjameš. Verjameš temi, kajti tema je prijateljica. Varuje te in napada.

Medtem ko trkajo po oknu.

~ * ~

~ * ~

~ * ~

Izvirni naslov: *Kuckaju*

Prevod iz hrvaščine: Tanja Cvitko in ekipa junijskega horror srečanja

Opomba prevajalcev: V pričujoči zgodbi se pojavlja neprevedljiva besedna igra, ki jo moramo pojasniti. Beseda "kuckati" se v hrvaščini uporablja za potrkvanje, trkljanje (npr. po vratih), drobno bitje (npr. srca ali ure) ... V slovenščini nimamo besede, ki bi zajela vse pomene, zato smo prevajalci "kuckanje" prevajali različno – glede na kontekst.

Črepinje Xanaduja

Avtor: Matevž Jerman "m00lty"

Kirk Tanaka je v temi sedel na poveljniškem stolu in strmel predse, naravnost skozi ogromno panoramsko okno, ki je krasilo kapitanovo kabino. Na komandnem pultu pred njim je brlelo zgolj še prgišče lučk, ki so rdeče utripale, medtem ko je vesoljska ladja tonila v hladnih globinah temačnega vesolja.

"Na tvoje zdravje."

Tanaka je nagnil kozarec in led je zažvenketal, ko je v enem požirku izpil zadnje kaplje alkoholnega preparata.

"Na čigavo pa naj sicer pijem, ko je vse šlo k vragu in sva očitno ostala samo še ti in jaz?"

Dvignil je pogled in se z meglenimi očmi zazrl v stvor pred sabo.

"Mar ni tako, spaka?"

Zunaj je v brezračju nekaj metrov od ladje lebdel temno zelen, človeku podoben kuščar, opremljen s skafandrom, čelado in laserski pištoli podobno rečjo. Rahlo nihanje repa sem ter tja je dajalo tej drugače nepremični in nadvse bizarni podobi še bolj fantazmične razsežnosti.

"Že nekaj dni te vidavam tu okoli. Lagal bi, če bi rekel, da te nisem pričakoval."

Tanaka se je ugreznil v stol in še zmeraj izpod čela zlovešče zrl skozi panoramsko okno. Sam pri sebi je kimal in čez čas spet spregovoril.

"Vem, kot otrok sem bral stripe in knjige in vem, da si le izrodek moje domišljije in plod moje norosti."

Na obrazu se mu je v soju utripajočih rdečih lučk narisal izkrivljen nasmešek, le sekundo za tem pa si ga je zakopal v dlani in se tresoč hehetal.

"Vesoljski kuščar, hah! Morda me je zmedla le tvoja podoba a nič ne de, poslušaj, vem da se mi meša, očitno gre ta zgodba proti koncu in tebi jo bom še enkrat povedal. Ali bi bilo bolj primerno reči - kar sam sebi? No, kakorkoli že, pred sedemindvajsetimi leti so kitajski znanstveniki v zvezdnem sistemu Alpha Centauri potrdili obstoj četrtega planeta. Poimenovali so ga Xanadu. Takrat nisem bil nič več kot otrok in zvezde niso bile nič več kot kresničke pripete na črno platno noči."

Tanaka je obmolknil in roke umaknil z obraza, v eni je še zmeraj držal prazen kozarec. S krvavimi ter podplutimi očmi se je zagledal vanj, nekajkrat globoko vdihnil, potem pa spet začel s pripovedovanjem.

"Odveč bi bilo poudarjati, da so se nekatere izmed najbolj črnih napovedi davnih dni uresničile, vojne, rast prebivalstva ter onesnaženost so vsi po vrsti vztrajno pobirali svoj davek. Planet je bil izčrpan. Zemlja, kot so jo poznali še pred stoletji, je bila zgolj blede senca same sebe ter je v trenutnem stanju napovedovala le še počasen in mračen zaton življenja. Tako ni bilo nič čudnega, da je nekaj let po odkritju določena novica močno razburila duhove svetovne javnosti, po dolgotrajnih izračunih in izčrpnih opazovanjih sodeč, je bilo na Xanaduju moč računati z razmerami, ki bi bile dovolj ugodne za postavitev

kolonij in postopno poselitev. Na tem mestu moraš pač razumeti, da je življenje na Zemlji prihajalo h koncu in selitev je bila ena od redkih možnih rešitev.”

Počasi je popustil prijem, da je kozarec spolzel med prsti in mimo treščil po tleh, kjer se je z glasnim pokom razletel na črepinje.

“Ah, dobra stara gravitacija,” si je Tanaka šepetaje prikimaval, naslednji trenutek je nagubal čelo in se zamislil, kakor da mu je pred oči priplesal dolgo izgubljen spomin.

“No, tako so leta minevala in na dan so prišli prvi izvedljivi načrti za kolonizacijo. Upanje po imenu Xanadu je bilo predstavljeno kot rešilna bilka utapljajoči se, izumirajoči vrsti. Z odprtimi rokami je projekt brez pomiselka pozdravila vsaka svetovna velesila in vanj položila, kar je bilo v njeni moči. Kljub temu pa se je beda stopnjevala, pustošile so nove, množične bolezni, osnovnih virov je obupno primanjkovalo in vremenske razmere so dosegale nove ekstreme, vojne so dejansko izgubile svoj smisel. Do svojega petnajstega leta sem tudi sam izgubil veliko tistih, ki so mi bili blizu, tedaj sem se odločil, da nočem sedeti križem rok, temveč sem želel biti zraven pri iskanju novega sveta. Tako sem se vpisal na Akademijo in tam dal vse od sebe. Rekli so nam, da bomo mi tisti, ki bodo krojili zgodovino. So mar imeli prav? Mislim da ne. Tista zadnja leta se je vse le še upočasnjevalo in živeli smo v čakanju. Sčasoma je prišel trenutek selekcije ekipe, ko so me na podlagi ocen izbrali v prvo skupino astronautov, drugi razlog za sprejem pa so bili odlični rezultati na praktični preizkušnji, kjer sem se izkazal, heh, kako ironično, s svojo hladnokrvnostjo.”

Ravnodušno je strmел v črepinje na tleh okoli svojega stola, ko je zmajal z glavo ter si začel s kazalcem in sredincem masirati senca, prišleku, ki je še zmeraj nevsiljivo lebdel tam zunaj, ni več namenjal pozornosti. Sam pri sebi je nadaljeval.

“Končno je napočil tudi tisti dolgo pričakovani dan, ko je posadka medzvezdne ladje Hegemon krenila na najdaljšo pot v zgodovini človeštva in za slednjo morda tudi najpomembnejšo. Štiri svetlobna leta oddaljen planet naj bi s tedaj najnovjšo tehnologijo dosegli v borih osmih letih, se tam ustalili, opravili raziskave in pripravili teren za naslednjo posadko, katere prihod naj bi dočakali tri leta kasneje. Tej naj bi sledili prvi večji valovi priseljencev. Postopek celotnega dogajanja pa je bil v celoti beležen in dnevno predvajan svetovni javnosti v vsakem detajlu. Svet je prvič stopil skupaj in pozorno spremljal dogajanje, Zemljani so svoje upe za preživetje polagali v roke peščici ljudi in majhni modri piki v oddaljenem ozvezdju. Poročila o Hegemonovem napredku in javljanja z ladje so bila vzporedno z rastočo krizo na Zemlji vse bolj pogosta in optimistična. Ime je poznal vsak otrok, Xanadu, edino upanje.

Po sedmih letih ter devetih mesecih je naloga kljub nekaterim zanemarljivim nevsječnostim potekala kot po maslu. Slednjega pa zmeraj slej kot prej zmanjka in tako je tudi pri moji zgodbi, masla je začelo zmanjkovati, ko smo naleteli na prve znake neujemanja s temeljnimi izračuni, nekako takrat smo izgubili tudi oddajni komunikacijski stik z bazo na Marsu, ki je posredovala informacije Zemlji. Heh, od tedaj smo prejeli samo še eno sporočilo.”

Stegnil je roko do komandnega pulta in odtipkal nekaj ukazov. Na zaslonih za njim se je prižgala slika. Tanaka je nadaljeval nekoliko glasneje, da bi preglasil zvočni zapis, ki je spremljal sliko na ekranih.

“Ko je to sporočilo prišlo, sem bil na tem mestu sam in takrat me je nekoliko zaneslo. Sprva nisem mogel verjeti lastnim ušesom, toda ne boš verjel, nisem se vmiil, vztrajal sem. Prišel sem in videl Alpha Cen-

tauri, meglice, sonca in zvezde in žareče vulkane in prstane ... Le Xanaduja ne.”

Zaprj je oči, zajel sapo, glavo naslonil nazaj, se zazrl v zvezde ter počasi nadaljeval.

“Utrujen postajam. Od zadnjega sporočila je minilo že dobro leto, pa se mi vendar zdi veliko več. Minute se vlečejo kot ure in iz ure v uro čutim, da postaja resničnost zmeraj težje breme. Vesolje mi je vzelo pamet. Ne ločim več med sanjami in resnico, pogled čez okno, sanje, vse je zmeraj isto. Zdaj pa še prividi in vesoljski kuščarji. Tako zelo utrujen postajam.”

Ko je to izrekel, se je Tanaki na obraz vnil tisti bolesten nasmešek. Odprl je oči in si s prsti lagodno pobobnal po kolenu.

“No, sedaj je v vsakem primeru že vseeno, če tudi tebi predstavim prijateljico, katero sem prithotapil na ladjo pred vsemi tistimi leti.”

Nagnil se je nekoliko naprej ter iz toka nad kolenom izvlekel črno polavtomatsko pištolo kalibra 45 in jo nekajkrat ljubeče pobožal.

“Ostali člani posadke so se z njo spoznali takoj po prihodu sporočila. Saj sem že omenil, da sem tedaj izgubil pamet, mar ne?”

Po licu mu je spolzela solza, ko je tako pestoval svoje orožje, svojo rešitev.

“Dovolj imam bežanja.”

Nasmešek mu je ostal na obrazu, ko si je pištolo prislonil k sencam, se zagledal v temo skozi panoramsko okno.

“Torej tudi v vesolju niso zvezde nič bliže.”

In pritisnil na sprožilec.

~ * ~

~ * ~

~ * ~

Na ekranih pri komandnem pultu se je poleg koščkov možganov, ki so počasi polzeli in za sabo puščali krvave srage, v nedogled vrtil posnetek. Svečan glas resnega, debelušnega brkateža v poznih srednjih letih, se je razlegal iz zvočnikov: *“Posadka Hegemona, pozdravlja vas predsednik Združenih federacij. Če poslušate to sporočilo, ste torej že ugotovili resnico. Xanadu ne obstaja, instrumenti Hegemona so bili prednastavljeni, ponavljam, Xanadu ne obstaja. Verjamem, da razumete, to je edini način, zalog na Zemlji imamo še za nekaj let, vsekakor pa ne dovolj sredstev za selitev osmih milijard ljudi. Medtem ko tonete nekam proti Alphi Centauri, se že začenjajo selitve manjših skupin izbrancev na Mars, kolonije so tam v strogi tajnosti uspevale že dobrih petdeset let Opravili ste veličastno nalogo, vzdušje tu že dolgo ni bilo tako vzpodbudno in vsekakor ste vabljeni, da zamenjate smer in nas ob ugodnem razpletu okoliščin obiščete. Posadka Hegemona, pozdravlja vas predsednik ...”*

~ * ~

~ * ~

~ * ~

Človeku podoben plazilec na krovu vesoljskega plovila Hegemon je vse to še nekaj časa zvedavo opazoval, potem pa le skomignil z rameni, pritisnil gumb na svoji laserski-pištoli-podobni-reči in se teleportiral daleč proč. Zvezde za njim pa so brezbrizno svetile svetlobo davnih dni.

Popolni svet

Avtor: Rene Novak

Bil je njegov prvi dan v novi službi. Sedel je za pisarniško mizo z občutkom, kot da je bil že od nekdaj prav na tem stolu in opravljal prav to delo. Upal je, da bo tokrat bolje, a se mu je ob razočaranju spet zameglil pogled. Ozrl se je okrog sebe in ljudje so se mu spet zdeli kot gibajoče se voščene lutke, ki se premikajo po ustaljenih linijah. Počutil se je kot ena tistih negibnih plastičnih lutk v majhni glasbeni škatlici, kjer je vse razen njega poplesovalo naokoli. S točnimi ritmičnimi koraki je do njega pristopila elegantna privlačna ženska dolgih črnih las.

“Dobrodošli v našem podjetju. Zelo smo veseli, da ste se nam pridružili. Vaš sloves vas, kot zmeraj, prehitava.”

Zagledal se je v njene bleščeče črne lase, ki so bili ravni kot fabricirana plastična vlakna otroških lutk. Bila je popolna, tako kot je bila popolna njegova prejšnja direktorica in tako kot tista pred njo. Spraševal se je, zakaj nikoli ne pride na firmo, kjer je vodstvo moškega spola. Spraševal se je, zakaj je okoli njega spet vse tako bleščeče in vprašal se je, zakaj se mu zdi, da je svet, v katerem živi, le ena velika hiša z lutkami.

“Morda boste imeli po službi kaj časa. Za kakšno kavo morda?” ga je vprašala.

“Seveda,” je odvmil brezvoljno.

Po končanem delovnem času je stopil iz najvišje zgradbe v mestu in se ozrl na ulico. Brezmadežna čistoča je odsevala s ceste, po kateri so vozila lesketajoča se vozila, brez izpušnih cevi ali plinov. Pogledal je v modro nebo in se vprašal, če je že sploh kdaj videl kakšen oblak na njem. Sonce je pripekalo s 23 °C tako kot včeraj, tako kot prejšnji teden, tako kot lani.

“Ste pripravljeni, mladi gospod?” je dejal čisti, z eroticizmom obarvani glas.

“Sem,” je dejal, vedoč kaj ga čaka.

Čez eno uro sta vstopila v njegovo luksuzno stanovanje, ki se je zmeraj bleščalo, čeprav ga ni nikoli čistil. Dotaknil se je njenih sladkih rdečih ustnic s svojimi. Na rahlo je ugriznil v spodnjo ustnico. Isti okus. Isti okus kot ustnice prejšnje direktorice in isti kot tiste pred njo in isti kot od tiste natararice, in sosede ... isti ... Objel jo je in se stisnil v njen objem ... v tisti isti objem. Čutil je toplino njenega telesa in zdela se mu je kot talno ogrevanje. Slekkel je njeno popolno telo in za tem še svoje ne tako popolno telo. Legel je na njo in vstopil vanjo. Bil je hiter enostaven vstop ... tak kot zmeraj. Ljubil se je z njo in bilo je v redu. Tako kot zmeraj. Pričele so se mu tresti roke. Čutil je napetost v sebi, kako je naraščala. Sovražil je to popolnost, ki ga je obdajala. Sovražil je to popolno stanovanje, sovražil je svoje popolno delo, popolno ulico, popolno nebo, temperaturo in najbolj od vsega je sovražil te popolne ljudi, ki so ga obdajali. Sovražil je čmolaso dekle, ki ležalo ob njem, ki je bila veliko premlada, da bi lahko bila direktorica takšnega podjetja. Dvignil je popolno vazo iz svoje popolne mize in jo treščil ob popolno glavo popolnega dekleta. Videl je, kako je svetlo rdeča brozga polnila njegove bele rjuhe. Norost mu je polnila oči in še enkrat je udaril, kri je curljala po njegovi roki. Obrisal si jo je ob nasmejan obraz. Bil je srečen. Da, po dolgem času je bil resnično srečen. Tej sreči v čast jo je še enkrat s polno močjo udaril in popolna vaza se je razblinila na tisoče nepopolnih koščkov. Z eno roko je dvignil nepopolno deklo, prepojeno s krvjo, in jo občudoval. S prsti druge roke se je poigraval z nepopolnimi koščki razbitin, tako da si jih je porezal. Kri se je mešala v še lepšo rdečo raz-

topino. Nakar je v svoji zadnji strani desne rame začutil rezko bolečino. Njegova popolna soba je postajala temnejša. Napenjal je oči, a se je še naprej temnila, vse dokler ga ni zajela čista črna. Seseдел se je na posteljo.

Globok spanec je zajel njegov razum. Sanje so se prepletle z resničnostjo. Videl je sebe, kako sedi na stolu v službi. Tokrat je bil drugačen. Opazil je, da je bil le neka jeklena škatla, na kateri je sedel in spomnil se je, kako je na tej škatli sedel že na prejšnjih delovnih mestih, kot tudi doma. Ozrl se je okrog sebe in videl je srebrne jeklene robote, ki so s svojimi robotskimi koraki stopicali sem ter tja po prostoru, ki se mu je zdaj zdel veliko manjši. Slišal je jeklene korake, ki so se mu približevali za hrbtom. Obmil se je. Za njim je stal jeklen humanoidni robot z dolgimi sintetičnimi črnimi lasmi. Bilo je podobno človeku, vendar so se jeklene vezi namesto sklepov vidno bleščale v svoji aluminijasti barvi. Stopil je iz nečesa, za kar je menil, da je stavba, v nek širši prostor. Pogledal je navzgor, da bi s svojimi očmi poiskal kakšen oblak na nebu. Vidni razpon mu je ustavila železna plošča le meter nad glavo. Obmil se je in za njim je spet stal robot s črnimi očmi. Sedel je na tla in iz bele plastične posode pil neko beljakovinsko brozgo. Spet je vstal in se skupaj z robotom vnil v isto zgradbo. Tam je zgrabil jekleni vrč in pričel robota udarjati po njegovih umetnih črnih laseh. Pretrgal mu je eno od cev, iz katere je pričela brizgati siva viskozna brozga. Z robota je skrušil nekaj kovinskih delov in le-ta se je sesul na tla. Z eno roko ga je dvignil v zrak, z drugo pa v pest stiskal jeklene koščke robota. Porezal se je in njegova rdeča kri se je mešala z umazano belo zgoščino. Zaslišal je nek ropot in za tem visokofrekvenčni pisk. Močno ga je zbolelo v zadnjem delu desne rame. Obmil se je in videl dve nenavadni zelenkasti postavi. Stemnilo se mu je pred očmi in treščil je ob hladna kovinska tla.

“Sistem še zmeraj ni popoln. Ne najdem napake,” je v svojem nenavadnem jeziku dejala rumenooka prikazen.

“Tudi jaz ne razumem. Rekreativni smo mu popolno podobo njegovega sveta, takšnega, kot je bil,” je rekla druga postava z lepljivimi kraki.

“Edina možna razlaga je, da so informacije, ki smo jih uspeli zbrati na uničenem planetu, napačne.”

“Ne vem kako bi lahko bile. Bili smo zelo natančni.”

“Če bi našli še kakšno nepoškodovano DNK tega organizma, bi jih lahko še več klonirali. Morda je ta primerek defekten,” se je vase zvila rdeče-pegasta prikazen.

Vstopila je še tretja prikazen: “Jaz pa menim, da je bil eksperiment uspešen. Jasno je bila vidna agresivna narava te vrste. Napadel je svojo lastno sovrstnico in jo poskušal ubiti. Jasno je, da so se sami uničili. Verlogi niso imeli nič pri tem. Opustiti bomo mogli obtožbe proti njim. Nimamo nobenih dokazov.”

“Kaj pa njihova sestreljena kapsula, ki smo jo našli?”

“Zgovarjali se bodo na okvaro. Nimamo nobenih trdnih dokazov za njihov napad na planet FDGDS-3234.”

“Potem pa pojdimo naprej na FDGDS-3235, mogoče bomo tam kaj našli.”

“Kaj pa naj s tem bitjem, ki smo ga oživel?”

“Pustite ga še naprej živeti v naši projekciji njihovega sveta. Saj je njihova življenjska doba samo par 40 let. Naj sanja naprej o svetu, ki ga ni več.”

~ * ~

~ * ~

~ * ~

Resnično ima srečo. Spet je našel novo službo. Najboljšo v mestu! In ta direktorica, ki je vrgla svoj pogled na njega, je popolna ženska.

Eno-in-pol-dejanka o ljudeh, knjižnicah in Neskončnosti

piše: Allard the Silent Oaf

Nastopajoči:

the Oaf (skulirani – ha – dolgočupnež)
predvidoma nezainteresirana – stupid me – knjižničarka
tiskanina po imenu Neskončnost

Prizor 1

the Oaf: *nadvse hrabro in neomajno pristopi, s šopom tiskanin v roki*
Em ... a ... dober dan, jst sm mislu vprašat sam ... em ... če bi lahk ... em ...

Knjižničarka: *povsem začudenje vzbudivši pograbi en izvod tiskanine inu reče*
Ja kak fajnl! Sem glih zadnje dni po forumu gledala. To je torej to. Super.

the Oaf: *glup nasmješak, ki ne bi očaral niti polopice z Madagaskarja,*
mu zmrzne v še bolj glup izraz nedoumevanja
Aja, no fajnl ... em ... pol pa itak ni problema ... pa če bi lahk ...

Knjižničarka: *vloge popolnoma obrnivši, skulirano pravi*
Ja logično, Cobiss. Bom vnesla.

the Oaf: *ne vedši, kaj mu je sploh treba storiti*
Ka vi mate dve izpostave, ne? Videm pa Kstanjevca, jelda?

Knjižničarka: *vedši popolnoma, kaj je storiti*
Tri, pravzaprav. Še Senovo. A bo dost izvodov?

the Oaf: *blokada je vedno bolj očitna*
Eee, ja ... ne vem.

Knjižničarka: Bom kar jes razdelila, da bo prov, ok?
Pa naslednjo številko tud prneseš, ne?

the Oaf: *spet v elementu*
Ja itak. Pa lep pozdrav inu vse to.
odiđe z vzdignjeno glavo in radostjo v srcu

Prizor 1,5
Neskončnost izusti popolnoma nepritajen MUAHAHA!!
in se nemudoma začne spogledovati z večnostjo.

Podobnost z resničnimi osebami je popolnoma nenaključna, vsa odstopanja od dejanskih dogodkov pa služijo tlačenju potencialno pre-enormnega ega enega lika ter *ava*-nju drugega in nasploh tretjega. Ustrezne reference prepuščam bralcu.